

ORBÁNYOSFA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1 Bevezetés, köszöntő

2 A település bemutatása
- 1 Településtörténet, szerkezeti fejlődés
- 2 Általános településkép, településkarakter

3 Örökségünk
- 1 Építészeti, műemléki és régészeti értékek
- 2 Táji és természeti értékek

4 Eltérő karakterű településrészek
Településképi szempontból meghatározó, eltérő karakterű településrészek lehatárolása, arculati jellemzők, karakterelemek bemutatása
- 1 Falusias szabálytalan rövid telkes karakter – Kiskapornaki utca, Fő utca
- 2 Falusias szabályos hosszú telkes karakter – Fő utca új észak-keleti oldal, Béke utca
- 3 Zöldfelületi karakter- Intézmények, Forintosháza panzió, játszótér, sportterület, temetők
- 4 Üzemi karakter – Major gazdasági terület
- 5 Zártkerti karakter – Szőlőhegy
- 6 Külterületi karakter – Erdők, szántók, gyepek, vizes élőhelyek

5 A településkép minőségi formálására vonatkozó ajánlások
Építészeti útmutató
- Terepalakítás
- Beépítés, tömeg
- Épületek magassága, tető, tetőfelépítmények
- Homlokzatképzés
- Anyaghasználat, színek
- Kerítések, kapuk
- Erkélyek, tornácok, ajtók, ablakok, pincék
- Zöldfelület, kertek

Közterületi útmutató
- Utcák, terek, közparkok, közkertek
- Reklámcélú, információs és hirdető berendezések
- Sajátos építményfajták

6 Jó példák épületek, építészeti részletek, sajátos építményfajták, kerítések, zöldfelületek, reklámfelületek, utcabútorok

7 Impresszum

Fő út
Bekötő
Vegyesbolt
Forintosházai major
Kiskapornaki út
Kiskapornaki út
Forintosháza major
Forintosháza major
Rosehill Cottage
Fogdár
Fogdár
Fogdár

1

BEVEZETÉS

A települések egy közösség életének sajátos lenyomatai. Nemcsak az építészetet, a gazdálkodást, az értékeket mutatják be, de azt is, hogy az adott közösség milyen módon használta fel a természeti adottságokat, mivel kellett megküzdenie, hogy megteremtse az élethez való környezetet, úgy hogy a legkevesebb törést okozza a település örökségében.

Mi joggal lehetünk büszkék a megőrzött értékeinkre, hisz Orbányosfa község több régészeti értékkel büszkélkedhet, s régi oromfalas parasztházat is találunk a településen. Az elkészült Településképi Arculati Kézikönyv, egy olyan szemléletformáló kiadvány, segítség a helyi lakosság, a döntéshozók, az újonnan betelepülők számára, mely a település épített és természeti értékeket, a település arculatának jellemzőit bemutatva iránymutatást ad az épített környezet alakításáról, hogy el ne rontsuk amit idáig megőriztünk, hogy unokáink is láthassák.

A kézikönyv a mai képét rögzíti a településnek. Összeállításához a község területének bejárása, fotózása, adatszolgáltatások, a település történetét elemző tudományos munkák és nem utolsó sorban a település életének megismerésére volt szükség.
A kézikönyv azon túl, hogy bemutatja a település meglévő épített és természeti értékeit, településképi karakterét, építészeti hagyományait, javaslatot tesz a településképhez illeszkedő építészeti elemek és tájhasználat alkalmazására, az épületek, építmények településképhez való illeszkedését biztosító telepítésére, anyaghasználatára, tömegformálására, homlokzati kialakítására, a közterületek és a zöldfelületek alakítására, szemléletes ábrák, példák bemutatásával. Az ajánlások nem tekintendők kötelező jellegűnek, céljuk nem a tervezési szabadság megnyirbálása, nem az uniformizálás, hanem a valós értékek megismertetése, a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása.

Mi csak azt szeretnénk, hogy harmonikus a környezetbe illő épületek épüljenek mindenki megelégedésére. Ezért a kézikönyv nem egy merev, lezárt dokumentum, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni. Ezért ha új szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljük a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá az építtetője, terezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Kocsis Ferencné
polgármester

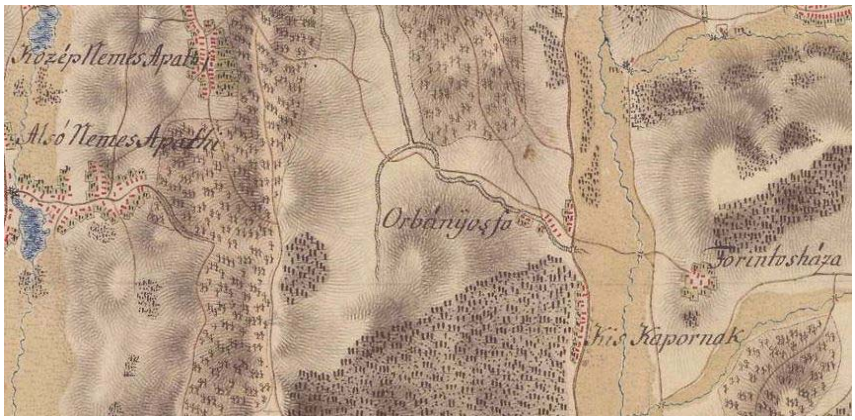
2

A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

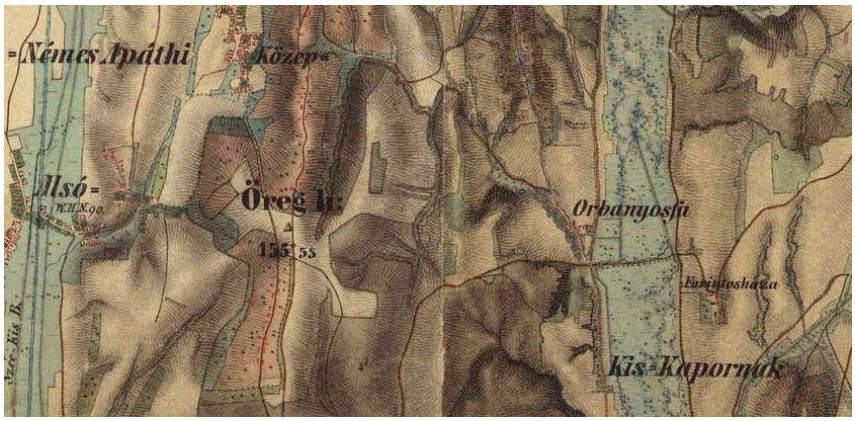
1 TELEPÜLÉSTÖRTÉNET, SZERKEZETI FEJLŐDÉS

TELEPÜLÉSTÖRTÉNET

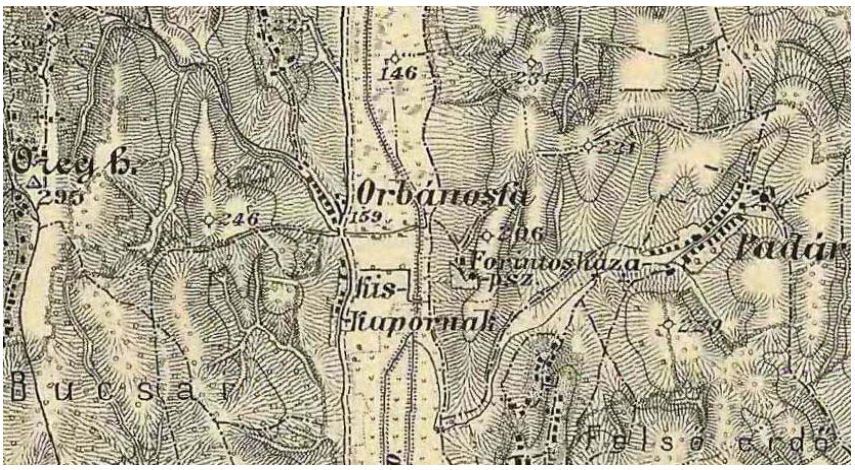
A község Zala megye északkeleti részén, a Foglár-csatorna mentén fekvő dombhátak ölelésében található. Neve a latin Urbánus személynévnek magyar változatából származik.
A település1429-ben jelenik meg az írott forrásokban Orbánosfalva (Vrbanosfalwa) néven. A határban talált régészeti leletek tanúsága alapján azonban már korábban is megtelepedtek itt emberek.
A XV. század több család is birtokolta: először a Szentlászlóiaké volt, aztán a Kanizsaiak kapták. Szentgyörgyvár tartozéka gyanánt a Marczaliaké is volt, s ennek sorsában osztozott és sok kézen megfordult, mint zálogbirtok. A XVI. században a Háshágyi családnak vannak itt portái, majd eltűnik a forrásokból. 1690-ben készült úrbéri összeírás puszta faluként említi, melyet több család birtokolt. 1750 táján újra telepítették, melynek földesurai Hertelendy Anna, Besenyei Bertalan és Niczky család. 1770-ben már 20 család lakta 79 lélekkel. Mai nevén először 1773-ban említik. A XVIII. század végén földesura Hertelendy uraság, lakosai katolikusok. Nemesapáti, majd Bezeréd filiája.
Lakossága lassan növekszik, az 1930-as években volt a legnépesebb a falu, napjainkban 128 fő él itt.
A közigazgatási területen fekszik részben Páska és Forintosháza. Páskát 1373-ban Bécz határjárásában említik az oda vezető nagy úttal kapcsolatban, Forintosfalva pedig nemesek nevéből ismert. 1406-ban tűnik fel az első: Forintos Péter, majd 1412-ben Florentesházi Florentes királyi emberként, talán tőle kapta e birtok a nevét.

1. katonai felmérés (1763-1787) (Forrás: http://mapire.eu/hu/)

2. katonai felmérés (1806-1869) (Forrás: http://mapire.eu/hu/)

3. katonai felmérés (1869-1887) (Forrás: http://mapire.eu/hu/)

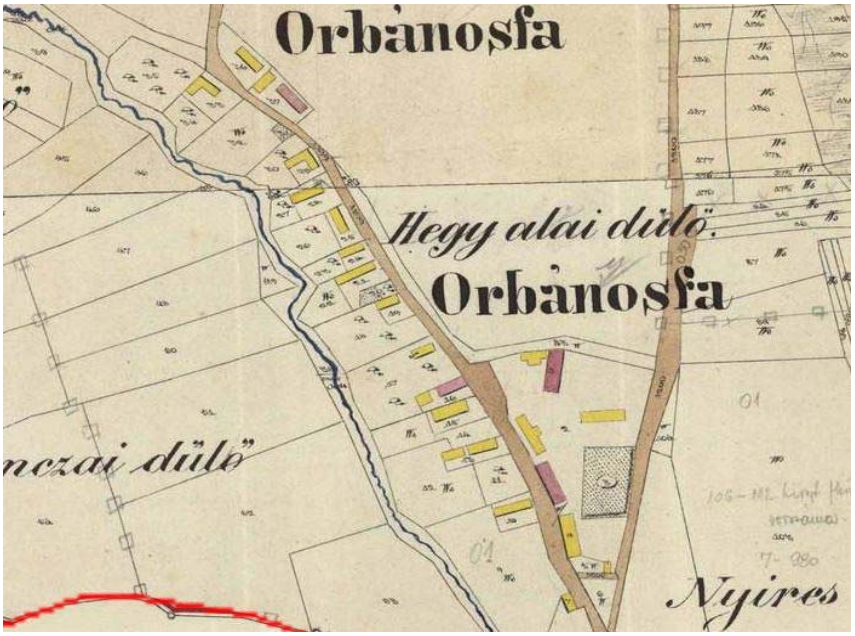
SZERKEZETI FEJLŐDÉS

A történeti térképek alapján a település az első katonai térképen (1782-1785) már szerepelt. A térképen a Foglár ároktól nyugatra jól látható a község észak-déli irányú ma is Fő útja mely a Foglár árkon is átmegy és a fő utat a nyugati dombvonulat vízmosta völgyei fölött észak-nyugati irányban keresztező és az Orbányosfai patakhoz érkező útja. A település fő útja a településeket összekötő észak-déli irányú utat is keresztezi Forintosházáig. Beépítést a fő út és a településeket összekötő út találkozásában és a vízmosta völgy alatt találunk, valamint Kis Kapornak nyugati oldalán. A második (1829-1866) és harmadik (1872-1884) katonai térképen a község szerkezete alapvetően nem változott, pontosabb lett az ábrázolás.

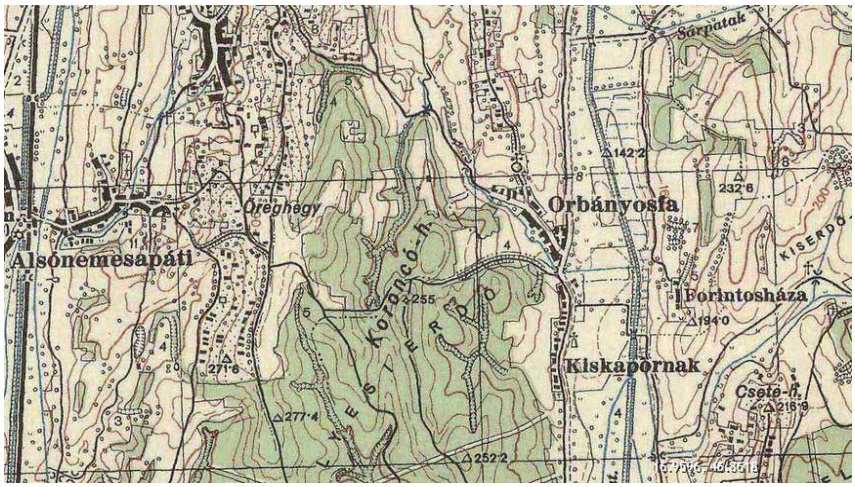
Az épületek az község északi végében lévő Y elágazási terjednek. Kiskapornak a mai állapotnak megfelelően csak a településeket összekötő út nyugati oldalára települt, a mai állapotnak megfelelően. Az épületek többsége az észak-déli irányú nyugati dombhátakon, a mai Fő utca, nyugati oldalán található. A térképen jól látszik a Foglár patak vizenyős, elöntéses területe, ami a nyugati határra való féloldalas beépítést indokolja. A harmadik katonai térképen a beépítés csökkenését tapasztaljuk, egyéb szerkezeti változás nem történik. A negyedik katonai térkép sem mutat változást.

A legpontosabb térkép a kataszteri térkép, melyen látható hogy milyen épületek, milyen telepítéssel helyezkednek el a telkeken. Látható, hogy Kiskapornak lakótelkei széles rövid telkek, a beépítés az északi oldalhatárról befordul déli irányba a kereszt csűrökkel. Forintosháza széles nagy telkekkel szabadon állóan lett beépítve. Orbányosfa szabálytalan, a patak vonalát követő teleklábakkal széles nagy telkekkel még mindig az út nyugati oldalán látható, a fő út és az összekötő út háromszög alakú teresedése láthatóan birtok központ volt. Beépítés látható a fő utca végén a keleti oldalon is. A mai állapotot az 1941-es katonai felmérés tükrözi legjobban. Ezen már a falu végének Y elágazása fölött is találunk beépítést. A község területének északi és déli irányú terjeszkedését alapvetően a vízfolyások határolták be. A külterületek használata alapvetően nem változott.

A község északi irányú tovább építése az 50-es évekre tehető. A mai térkép szerint a község területe az 50-es évektől folytatódó építésekkel növekedett, de új szerkezeti elem nem jelent meg.

1859-es kataszteri térkép (Forrás: http://mapire.eu/hu/)

Település 1941-es térképen (Forrás: http://mapire.eu/hu/)

2 ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP, TELEPÜLÉSKARAKTER

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP

A kis község a Foglár patak észak-dél irányú, hosszanti völgyében települt.

Orbányosfa község Zala megye középső-északi részén található. Zalaegerszeg megyeszékhelytől 19 km-re keletre, a 76-os út nagykapornaki kiágazásától északi irányban a 7362. sz. Zalaszentmihály – Pókaszepetk összekötő úton érhető el, mely részben áthalad a településen. Vasútja nincs, a települést csak közúton lehet megközelíteni. Fejlődését az egyedülálló természeti, táji fekvése - nyugati völgylejtői meredekek, tengerszint feletti magasságuk általában 160-250 m, a völgyi területekhez képest a szintkülönbség 100 m körül van - a településen átmenő út, és a megyeszékhely közelsége biztosíthatja. A kis lakos szám, a laza beépítés nyugodt környezetet teremt az itt élőknek.

A település és környezete látképét a domborzat, a rajta található természetes növénytakaró, a tájhasználat és az épített környezet határozzák meg. A község határa földrajzilag a Zalai Dombvidék középtáj két kistáját érinti. Keleti oldali nagyobb része a „Principális völgy" kistájban terül el, míg kisebb nyugati oldala kissé felnyúlik az „Egerszeg – Letenyei dombságra. A település határát két vízfolyás érinti. A nyugati részén ered az Orbányosfai patak, amely a völgyben a Fő utcai telkek lábánál haladva az északi irányba tartó Foglár patakba ömlik. Éghajlata alakításában mediterrán és alpesi hatások érvényesülnek.

A táj növényföldrajzi besorolás szerint a Nyugat-balkáni flóratartomány Zalai flórajárásába tartozik. Leggyakoribb természetes növénytársulásai a patakok mentén sásos rétek, éger lápok, éger-kőris állományok, a domb lábánál gyertyános-kocsányos tölgyesek, amely a dombok középső és felső részén gyertyános-kocsánytalan tölgyesbe, kocsánytalan tölgy elegyes bükkösbe megy át. A tölgyesekben, bükkösökben a védett ciklámennel, a gombák közül pedig a vargányafélékkel de más gombákkal is találkozhatunk.

Jelentős a vadon élő állatvilág. A nagyvad fajok közül vadgazdálkodás tárgyát képezi a gímszarvas, őz, vaddisznó, apróvad fajok közül a fácán, kisebb mértékben a mezei nyúl és a fogoly. A ragadozók közül él itt a róka, a nyest, a menyét. Sokféle védett énekes madár, ragadozó madár fészkel a vidéken. Énekes madarak közül a cinege, tengelic, a tövis-szúró gébics, a fekete rigó, sárga rigó, stb. Ragadozó madarak közül a kuvik bagoly, macska-bagoly, egerészölyv, vörös vércse fordul elő.

A domborzati és talajviszonyok nem túl kedvezőek a mezőgazdasági művelés számára. Ennek ellenére a külterületi tájhasználatot tekintve a község határának nagyobb, enyhe lejtésű, nyugati része kisebb erdőfoltokkal tarkított mezőgazdasági művelés alatt áll, illetve kisebb zártkertet is találunk a községtől északra. A patakok völgyeiben nagyobb gyepterületeket, láprétekkel találkozunk. A faluban jelentős volt korábban a legeltető állattartás, ma már csak a volt majorban folyik pulykatartás.

A belterületi tájhasználatára jellemző a zöldterületek kis mennyisége. Utcái a keskeny zöld sáv miatt fásításra nem mindenütt alkalmasak. Ezt pótolják azonban a magánházak előkertjei, udvarai. Ma már elhanyagolt az egykor gondozott római katolikus kápolna, kertje. Két temetője közül az egyik dombra települt szép régi temetőkápolnával.

A faluhoz tartozó Forintosháza major ma magánkézben van. Az egykori kúriát és parkját szépen felújították, fürdőmedencét alakítottak ki. Az épületben vendéglátóhely üzemel. Különlegessége a borostyánnal befuttatott falak.

A község kedvező táji adottságokkal rendelkezik. Gyakorlatilag teljes területe az Országos Tájképvédelmi Övezetbe tartozik, és a község karakteres megjelenését biztosítja, mint „Kiemelten kezelendő tájképvédelmi terület". Természetvédelmi kategóriák szerinti országos védelem alatt álló terület nincsen. Külön a Natura 2000 hálózatba sorolt területként a Nagykapornaki-erdő (HUBF20057) érinti a község területét. A Nemzeti Ökológiai Hálózatba tartozik, mint ökológiai magterület, puffer terület és ökológiai folyosó a Foglár patak völgye, ahol szintén többféle védett növény található. A Foglár patak menti égerlápok, sásos rétek, mint vizes élőhelyek ex lege védett területnek minősülnek. Patakvölgyekben üde talajú területeken mindenütt található a védett hóvirág, tőzike. Vízpartokon esetünkben mindenütt van fehér gólya, vadkacsa.

A község alaprajza a természeti feltételeket, dombokat követi. A belterület jellemzően lakóterület. Az északi irányú fejlesztés a XX. század 30-as éveiben történt. A község terjeszkedése észak-nyugati irányban a közigazgatási határ miatt nem lehetséges, északi irányban a Béke utcában folytatásában lehet bővítés, de sok az üres telek a falun belül a Fő utcában és a Kiskapornaki utcában is.

A jelenlegi községközpont a Forintosháza felé vezető út és a Fő utca környékén alakult ki. Itt találjuk az önkormányzati hivatal épületét, Hősi parkot az Imaházzal, vegyesboltot, az ellátás intézményeit.

A Kiskapornaki úton és a Fő utcában egy-egy haranglábbal találkozunk. Két temetője van. Az orbányosfai a zártkert felé vezető úton érjük el, a kiskapornaki temető a déli belterületi határon található.

Játszótér a Béke utca Fő utca sarkán a dombon lett kialakítva, sportterülete pedig az önkormányzati faluháztól délre nagyobb rendezvények tartására is alkalmas. Forintosházának lezárt területét a faluház mellett burkolt úton tudjuk megközelíteni. A mezőgazdasági major épületét a Kiskapornaki út nyugati oldalán találjuk, melyben jelenleg pulykatartás folyik. A község belterületi utcái burkoltak, járda és útfásítás nélküliek, egy oldali nyílt árokkal. A zártkertbe és a mezőgazdasági területekre földutak vezetnek. A község fa oszlopos légvezetékes elektromos energia hálózattal, vezetékes ivóvízzel, gázellátással rendelkezik.

A mai településszerkezet jellemzően utcás, egyszerű nőtt település. Orbányosfa Kiskapornakkal egyesülve alkot egy települést, de az utcás szerkezet mindkét települési részre jellemző, azzal, hogy a Kiskapornaki utca egyben az országos összekötő út része így forgalmasabb. A település szerkezetét a morfológiai adottságok határozták meg,.

A beépítés jellemzően utcára merőleges széles, rövid telkeken, északi oldalhatárra telepített, oromfalas, csonka kontyolt, vagy sátortetős lakóépületekből áll, kisebb-nagyobb előkerttel, vagy anélkül. A lakóépületek mögött a melléképületek és a házikerti-mezőgazdasági művelésű telekrészek találhatók. A szélesebb telkeken a Kiskapornaki utcán, vagy az orbányosfai temető felé vezető út mellett a hátsókertben kereszt csűröket is találunk. A lakótelkek gondozottak, áttört kerítéssel, növényzettel vannak ellátva.

3

ÖRÖKSÉGÜNK

1 ÉPÍTÉSZETI, MŰEMLÉKI ÉS RÉGÉSZETI ÉRTÉKEK

HELYI ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK

A településen csak néhány XX. század elején épült épület maradt fenn még eredeti állapotában, vagy csekély mértékű átalakítással. Az elkészült helyi értékvédelmi kataszter azokat az épületeket, építményeket, vallási emlékeket tartalmazza amelyeket érdemes a településnek védenie. A védelem formajegyei a külső látványra értendők, melyben az alábbi részletek szerepelhetnek: pitvaros, kódis állásos háromosztatú alaprajz, egyszerű szimmetrikus nyeregtető bádog szellőző nyílásokkal, cserépfedéssel, tömör tégla falazat, évszámos, két szellőző nyílásos oromfal, különleges homlokzati vakolat architektúra, hat szemes függőleges téglalap alakú ablakok, kifelé nyíló spaletták, arányos szerkezet, épülettömeg, homlokzat. A helyi védelem alatt álló épületetekre vonatkozó legfőbb szabály, hogy ezeket nem lehet elbontani. Felújításukat meghatározott szabályok szerint lehet csak végezni. Annak érdekében, hogy a védett épületek felújítása, átalakítása ne lehetetlenüljön el, fontos rögzíteni, hogy pontosan mi képvisel értéket az adott épület esetében.

Az elkészült örökségvédelmi hatástanulmány alapján a helyi védelem a következőkre terjed ki külön-külön és együttesen:

a.) A helyi egyedi védelem (építmény, tájérték)
H1 - jellel a védelem az építmény (épület, műtárgy) teljes tömegére, helyére, szerkezetére, alaprajzára, homlokzatára, színezésére, külső és belső részleteire valamint táj-, kertépítészeti és botanikai értékre vonatkozik
H2 - jellel az építmény (épület, műtárgy) valamely rész értékére, építészeti elemeire vonatkozik,

b.) A helyi területi védelem (építészeti, természeti, táji)
H3 – jellel a település hagyományos természeti, táji és telekszerkezetének beépítési módjának olyan összefüggő része, amely a jellegzetes településszerkezet (terek, utcák vonalvezetése és beépítettsége) tájkarakter elemek történelmi folyamatosságát képviseli, továbbá olyan településrész, tér, utca, útszakasz vagy temető, ahol jelentős számban találhatók értékes és védendő épületek, szobrok vagy sírjelek, növényzet, zöldfelületi elemek így azok együttest alkotnak.

Helyi egyedi védelemre javaslat

1.) H1 jelű védelem

Sorszám	Objektum címe	Objektum megnevezése	Hrsz.	Védelem foka	Védelem leírása
1.	51 hrsz. közút	Orbányosfai temetőkápolna	52	H1	Teljes épület, téglalap alaprajz, két szintes szerkezet, harangtorony oromzat
2.	Fő utca	Kápolna	61	H1	Teljes épület, négyzetes alaprajz, szerkezet, homlokzat, gúla tető
3.	Kiskapornaki utca	Harangtorony	85	H1	Teljes épület, négzetes alaprajz, szerkezet, homlokzat, gúla tető

Megjegyzés: teljes építmény (alaprajz, szerkezet, homlokzat)

2.) H2 jelű védelem

Sorszám	Objektum címe	Objektum megnevezése	Hrsz.	Védelem foka	Védelem leírása
4.	Fő utca 31.	Lakóház, garázs	45	H2	Épület részértéke, utcai homlokzat, épülettömeg
5.	Fő utca 29.	Lakóház	45	H2	Épület részértéke, utcai homlokzat, épülettömeg
6.	Kiskapornaki utca 19.	Önkormányzati hivatal, faluház		H2	Épület részértéke, homlokzat, épülettömeg
7.	Fő utca 2.	Imaház	30	H2	Épület részértéke, homlokzat, épülettömeg

Helyi területi védelemre javaslat

3.) H3 jelű védelem

Sorszám	Objektum címe	Objektum megnevezése	Hrsz.	Védelem foka	Védelem leírása
8.	51 hrsz-ú közút	Orbányosfai temető	52	H3	Temető területe, sírkövek, növényzet, sírkeresztek
9.	Fő utca 4.	Hősi park	29	H3	Park területe, szobrok, növényzet

Helyi védelemre javasolt építmények és területek fényképe a táblázatok sorszáma szerint

1.

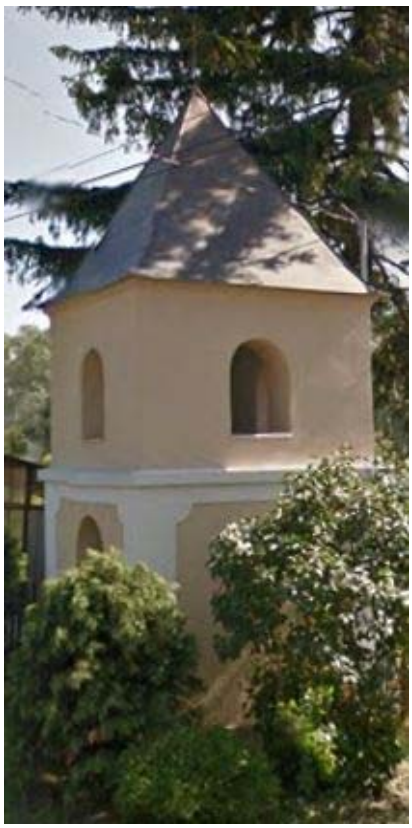

ORBÁNYOSFA KÖZSÉG
II.VILÁGHÁBORÚS ÁLDOZATAI
HORVÁTH GYULA MAKOVECZ JÁNOS
HORVÁTH JÓZSEF SZITA LAJOS
FEHÉR ISTVÁN
ÁLLÍTOTTA A KÖZSÉG LAKOSSÁGA

2.

3.

4-5

6.

7

8.

9.

ORBÁNYOSFA KÖZSÉG
II. VILÁGHÁBORÚS ÁLDOZATAI
CZÉMAN KÁROLY MÁTÉ SÁNDOR
CSECS JÓZSEF MÁTIS JÓZSEF
FEHÉR ISTVÁN MOLNÁR LAJOS
HORVÁTH GYULA PILÁS ANTAL
HORVÁTH JÓZSEF SZITA LAJOS
KIRÁLY JÓZSEF TÓKE GERGELY
MÁKOVECZ JÁNOS

ORBÁNYOSFA KÖZSÉG
I. VILÁGHÁBORÚS ÁLDOZATAI
CZÁNGER ISTVÁN
DEÁK JÓZSEF
MÁKOVECZ KÁROLY
MÁKOVECZ SÁNDOR
MOROCZ JÁNOS
NEMETI JÓZSEF
SIMON LAJOS

MŰEMLÉKI ÉRTÉKEK

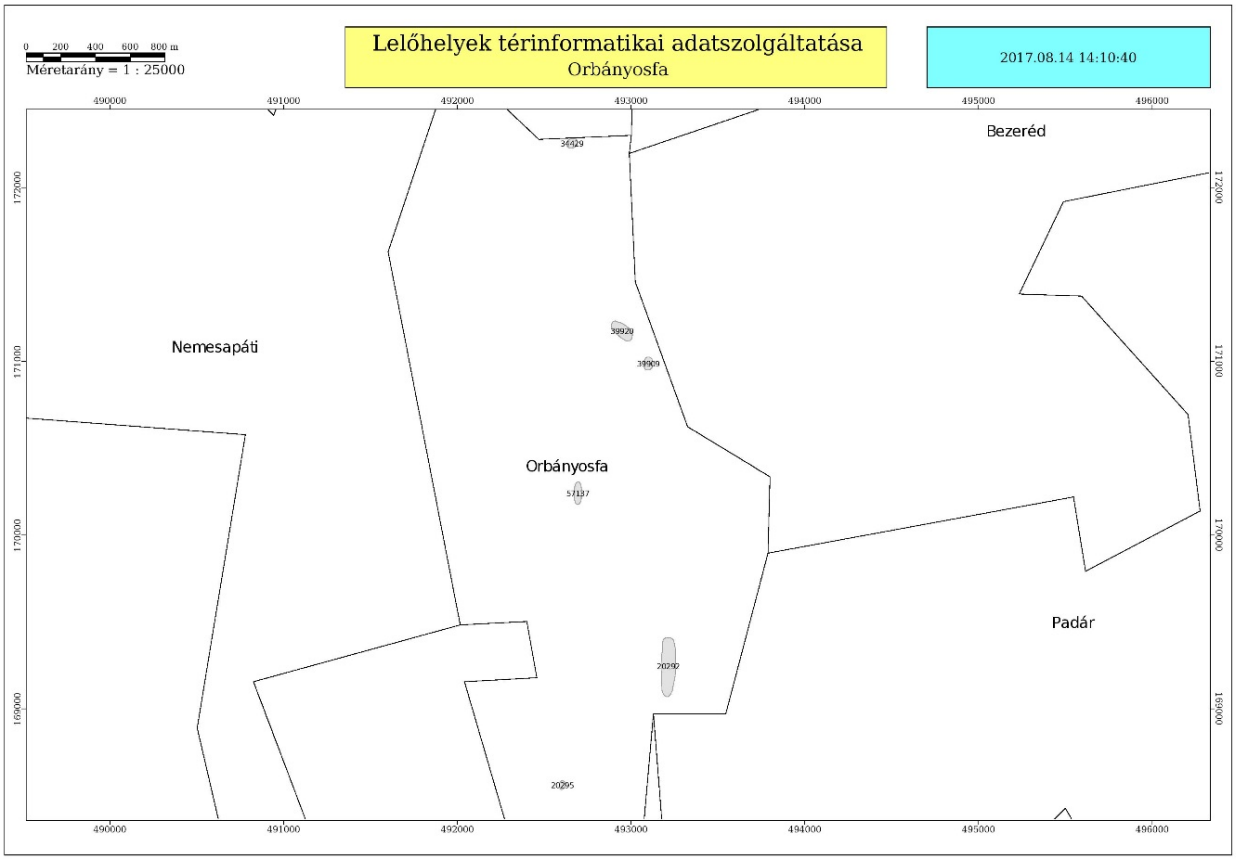
A községben országos műemléki védettségű építészeti érték a Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztály Örökségvédelmi Nyilvántartási Osztály adatszolgáltatása alapján nem található.

RÉGÉSZETI ÉRTÉKEK

Régészeti érdekű területek az egykori és mai vízfolyások és nagyobb árkok mentén fekvő lankás domboldalak területe.

Nyilvántartott régészeti lelőhely és környezete a Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztály Örökségvédelmi Nyilvántartási Osztály adatszolgáltatása alapján:

azonosító	település	lelőhelyszám	név	HRSZ
20292	Nagykapornak	7	Forintos-puszta	0126
34429	Nemesapáti	1	Páska-dűlő	011/4, 048, 054, 055/1
39909	Orbányosfa	1	Kígyós	017
39920	Orbányosfa	2	Kígyós II.	020, 021
57137	Orbányosfa	3	Országúti-dűlő	03/5
20295	Orbányosfa	4	Kiskapornak	093/9

Lelőhelyek térinformatikai adatszolgáltatása
Orbányosfa
2017.08.14 14:10:40
0 200 400 600 800 m
Méretarány = 1 : 25000
Bezeréd
Nemesapáti
Orbányosfa
Padár
34429
38920
38909
57137
20292
20295
490000
491000
492000
493000
494000
495000
496000
172000
171000
170000
169000

2 TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

A község közigazgatási területe nem érintett a Balaton-felvidéki Nemzeti Park (továbbiakban: BFNP) védett természeti területe, vagy egyéb országos védelem alatt álló terület, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület által és egyéb országos jelentőségű védett természeti terület – forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár – előfordulása a közigazgatási területen nem ismert.

Tervezett természeti területnek minősül az erdő, gyep, nádas művelési ágú termőföld, a művelés alól kivettként nyilvántartott földterület, ha nem építmény elhelyezésére szolgál, vagy ha jogerősen jóváhagyott bányászati műszaki üzemi terv alapján nem áll bányaművelés alatt és a mező- és erdőgazdasági hasznosításra alkalmatlan földterület. A közigazgatási terület fenti feltételeknek megfelelő területeit tervezett természeti területekként kell kezelni és kiemelt figyelmet kell fordítani a tájkép, a természetes életközösségek (növénytársulások) és élőhelyek megóvására.

Természet közeli területekként kell kezelni a mocsár, a nádas és a sziklás területeket is, melyeken épületet elhelyezni nem szabad. Érzékeny természeti területek és magas természeti értékű területek a község közigazgatási területét nem érintik.

A Natura 2000-es területek közül a Nagykapornaki-erdő (HUBF20057) néven kihirdetett különleges jelentőségű természet megőrzési terület érinti a közigazgatási területet. A község közigazgatási területét az országos ökológiai hálózat övezetei közül a magterület, az ökológiai folyosó és a pufferterület övezetek érintik. A község közigazgatási területére nem készült felmérés az egyedi tájértékek vonatkozásában. A település területe érintett az OTRT és ZMTRT által lehatárolt "tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek" övezettel.

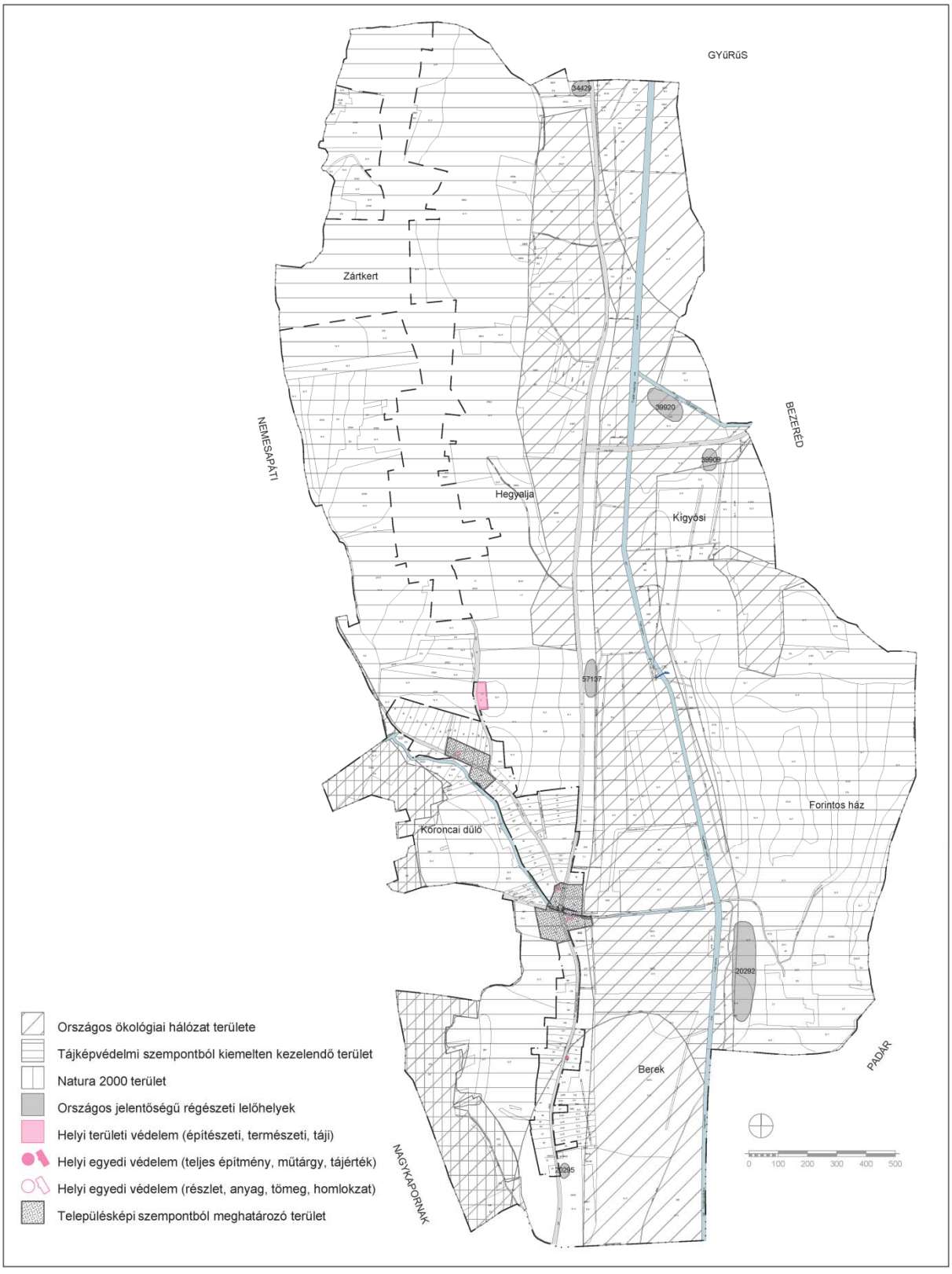
A település tájképi adottságainak gazdagságához és sokszínűségéhez nagymértékben hozzájárulnak a külterületen húzódó erdők, a patakokat kísérő ligeterdők, gyepek, illetve hagyományos tájhasználat nyomait őrző vetésforgóval művelt mezőgazdasági területek. A változatos élőhelyek és a tájba illeszkedő település tájképi jelentőségét mutatja, hogy szinte a teljes közigazgatási terület tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület, melynek védelmét biztosítani kell.

A településkép védelme szempontjából kiemelt területek közül a település közigazgatási területét az alábbi félkövér betűvel kiemelt területek érintik melyeket településképi szempontból meghatározó területekként szükséges kezelni.

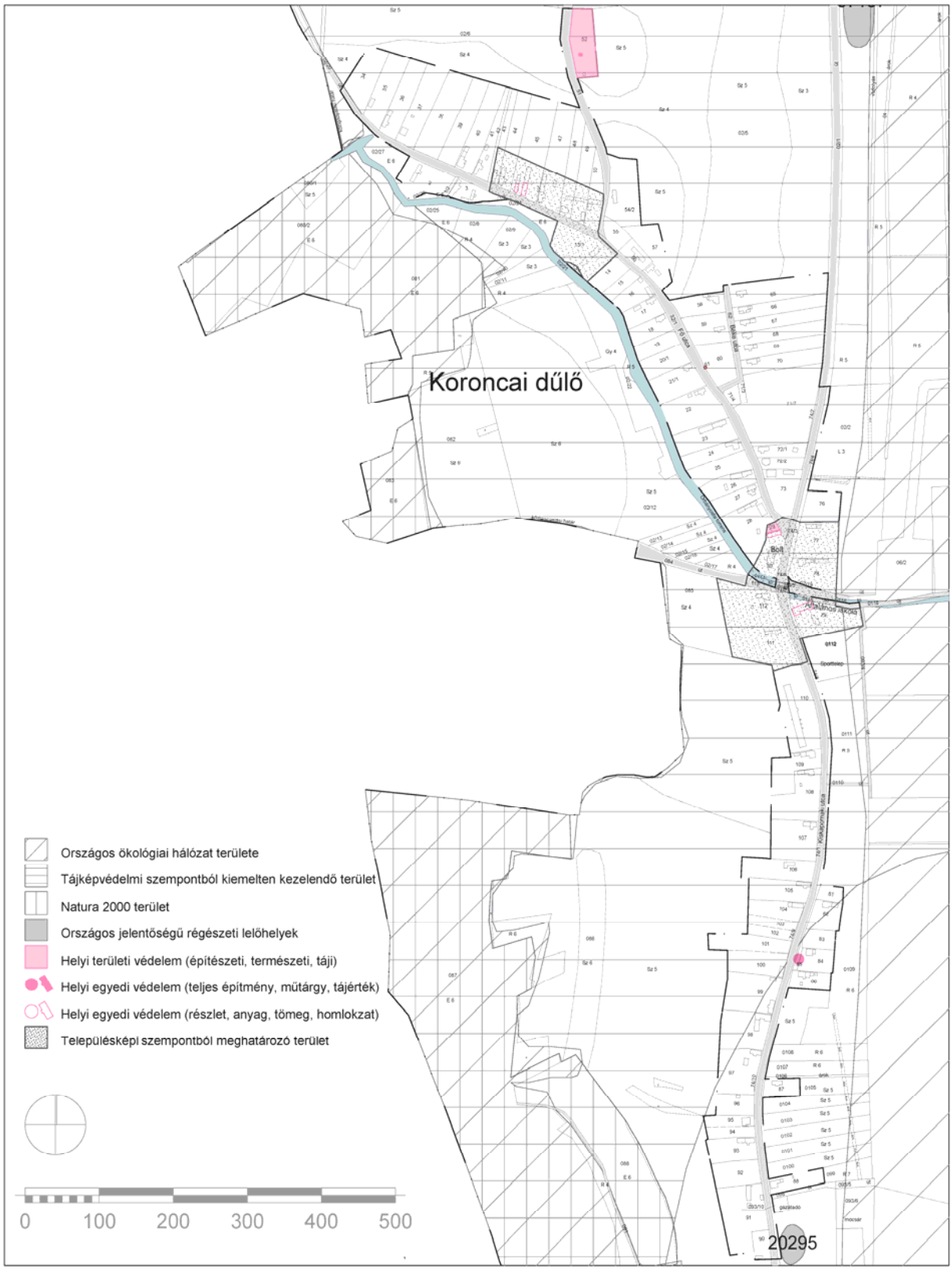
1. a világörökségi helyszín területe és védőövezetének területe;
2. a műemlék területe és a műemléki jelentőségű terület, a műemléki környezet területe;
3. a történelmi emlékhely és a nemzeti emlékhely, kiemelt nemzeti emlékhely;
4. a történeti kert és a történeti táj területe;
5. **a védett temető területe;**
6. a régészeti érdekű terület és **a régészeti lelőhely területe;**
7. a helyi jelentőségű védett érték területe;
8. **a NATURA 2000 terület,** a nemzeti park területe, a tájvédelmi körzet területe, az országos jelentőségű természetvédelmi terület, a fokozottan védett természetvédelmi terület, **az országos ökológiai hálózat magterülete és ökológiai folyosó területe;**
9. **a tájképvédelmi terület,** az egyedi tájérték területe;
10. a helyi jelentőségű természetvédelmi terület és a védett természeti érték.

A fenti területeken reklámhordozó és reklám – jogszabályban meghatározott kivétellel – nem helyezhető el.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK KÖZIGAZGATÁSI HATÁRON BELÜL

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK BELTERÜLETEN

4

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP

Ha tudományosan akarjuk megfogalmazni, a karakter nem már mint a településszerkezet, beépítési mód, térbeliség – település alaprajzi sajátosságok – együtthatásaként megjelenő sajátos jelleg, mely az idő folyamán folyamatos változások egymásra rétegződésével formálódott, alakult és jött létre. Egyszerűbben fogalmazva, a karakter nem más mint a település egészének az érzékelhető megjelenési formája, amely megmarad az emlékezetünkben. Ebben benne van a táji, természeti és az épített környezet, az utcahálózat, a telekszerkezet, az épületek, a színek, a növényzet és mindaz amitől a település sajátos jelleget kap.

Orbányosfát a Kiskapornaki településrészen átszelő viszonylag kis forgalmú bekötőút felől a természeti környezet és a község megnyugtató látványt nyújt. A nyugati lankásabb szántók mögött az erdővel fedett meredek területekkel szemben találjuk a gyep és szántó területeket, ezek között alakult ki a község, a kiskapornaki településrész a főút mellett, az orbányosfai településrész kicsit északabbra a bekötő útról nyugat felé leágazó, emelkedő Fő utca mentén települt. A község belterületi települési képe sajátos: ma négy tömbből áll.

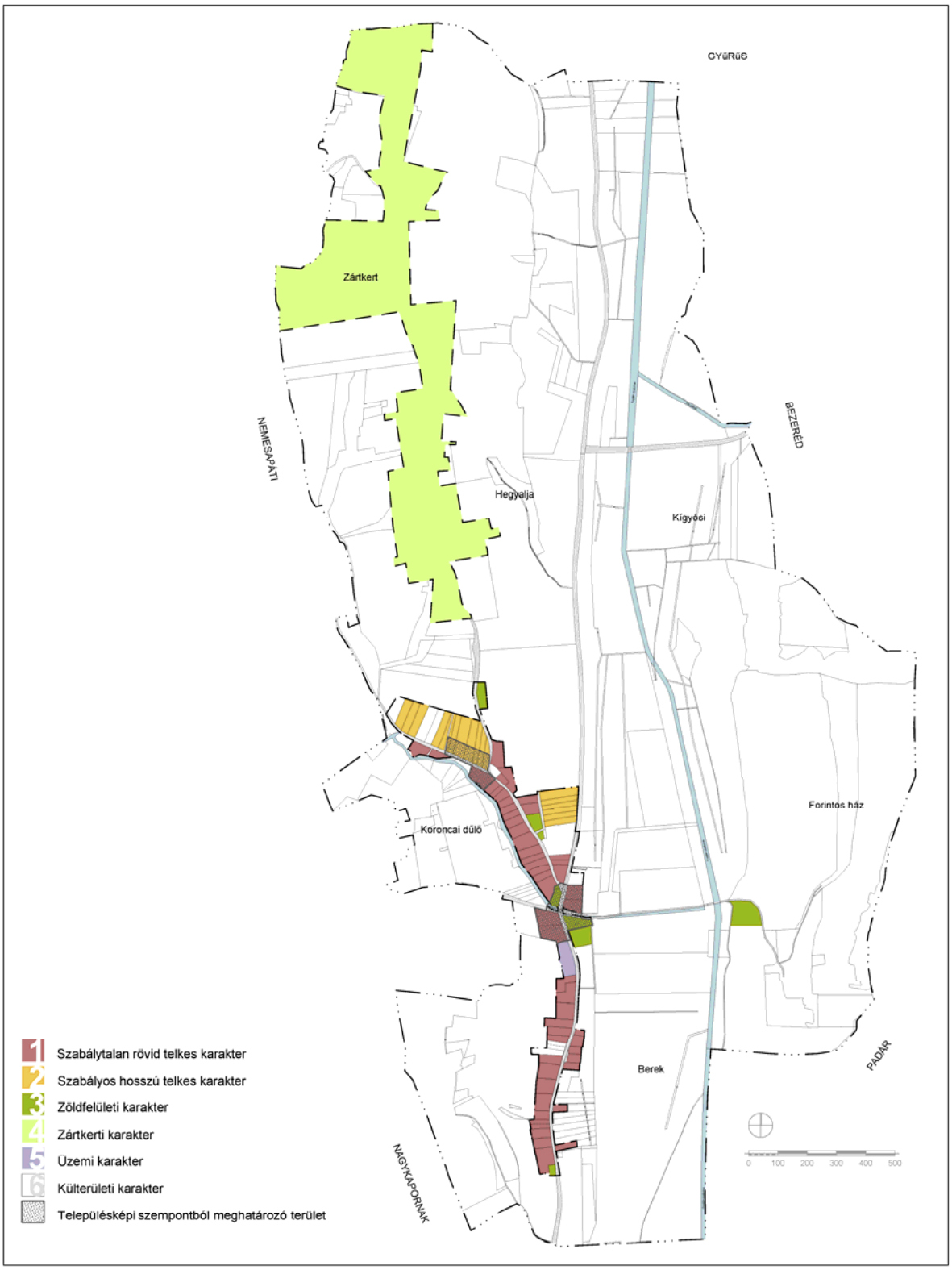
Az ősi településmag a két településrész szabálytalan telekosztású területe, a Kiskapornaki utca és a Fő utca széles rövid telkes szerkezettel. A harmadik tömb a Fő utca orbányosfai településrészen való folytatásának észak-keleti beépítése szabályos keskenyebb hosszabb telkekkel, a negyedik tömb az új Béke utca beépítése szabályos azonos méretű oldalhatáronálló beépítésre alkalmas telkekkel. A településen a jellemző beépítés és épületállomány oldalhatáron álló lakóépületekből áll. Az épületállomány magán hordozza az építésük idejének formajegyeit és funkcióit. A földszintes házak helyén alápincézett, tetőteres épületek épülnek a központ közelében, a meglévő épületek részben átépülnek, fedett terasszal, hátsó kertben garázzsal bővülnek, homlokzatuk színesedik.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK LEHATÁROLÁSA, ARCULATI JELLEMZŐK BEMUTATÁSA

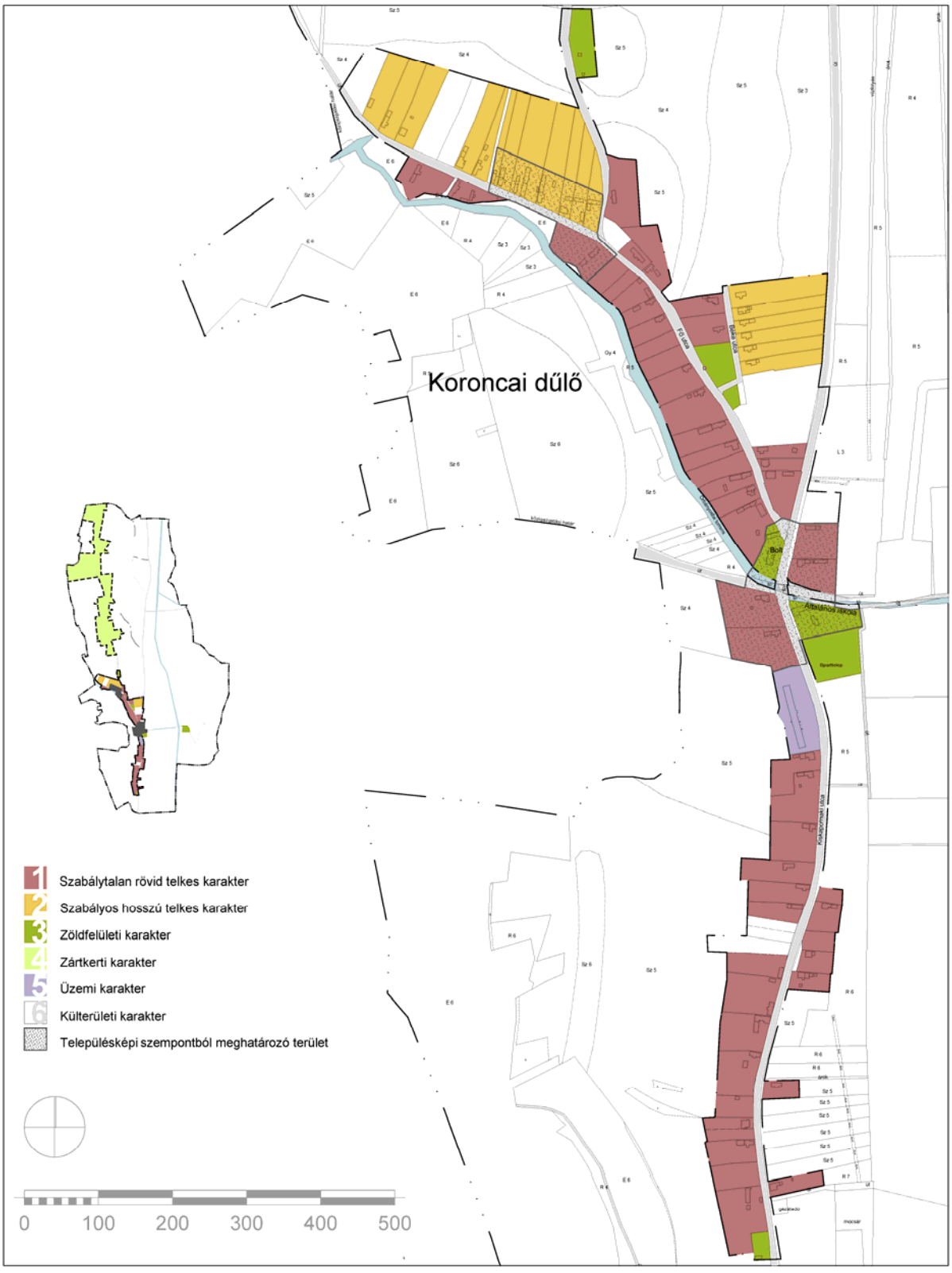
A településen két településképileg meghatározó területet határoltunk le. Az egyik terület a Faluház és Imaház közötti településközpont területe az út mindkét oldalán a Kiskapornaki utca 19, 34-36. számú, a Fő utca 1-4. számú 29, 30, 77, 78, 79, 111, 112 hrsz-ú telkei a közöttük lévő közterületekkel. A másik terület a Fő utca 21-35. számú 13/1, 43-50 hrsz-ú telkei a közöttük lévő közterülettel együtt. Ezen az útszakaszon találjuk a község helyi védelemre javasolt épületeit, és jellegzetes utcaképét.

A településen hat településképi szempontból eltérő karakterű terület határolható le azzal, hogy a belterületen a morfológiai adottságok, a telkek méretei, beépítése, használata az ember alkotta létesítményekkel, utakkal, a csatlakozó zöldfelületekkel együtt alakította a karaktert.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK ÉS TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA KÖZIGAZGATÁSI HATÁRON BELÜL

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK ÉS TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA BELTERÜLETEN

1 FALUSIAS SZABÁLYTALAN RÖVID TELKES KARAKTER

KISKAPORNAKI UTCA, FŐ UTCA

A falusias szabálytalan rövid telkes karakter a települést alkotó, korábban két település ősi területe. Mindkettőre jellemző a viszonylag széles rövid telekszerkezet és az utca nyugati oldalára való telepítés. A különbség abból adódik, hogy míg a kiskapornaki részen a telkek azért rövidek, mert az emelkedő domb nehezen művelhető területére futnának fel, az orbányosfai településrészen az Orbányosi-patak felé lejtenek, az a telekhatár.

Mindkét településrész teleksora csak jellemzően az utca nyugati oldalára települt a természeti adottságok miatt. A kiskapornaki rész a Foglár patak elöntéses völgyében az út túloldalán a dombra, a másik területrész a napsütötte lejtőre települt. Itt a szemben lévő magaslaton a falu birtokosainak telkei épületei álhattak, védve az áradásoktól.

Mindkét területre az északi oldalhatáron álló, utcára merőleges gerincű, oromfalas, nyeregtetős hosszúház beépítés a jellemző. A melléképületek - nyári konyha, pajta, istálló melyek használata az állattartás csökkenésével változott - a lakóépület mögött, a szélesebb rövidebb telkek esetében pedig keresztben álltak, de néhol a lakóépület is az út mellett párhuzamosan helyezkedett el.

A beépítés az előkertek nagyságában is így változatos településképet mutat. A Kiskapornaki utcában a harangtorony környékén, a településközpontban és a Fő utcában is találunk még egy-két jó arányú oromfalas épületet L vagy T alaprajzzal, de sok a kontyolt, csonka kontyolt és sátortetős ház.

A telkek egyszerű áttört alacsony kerítéssel vannak elkerítve, drótfonat is előfordul, utcai homlokzatuknál jellegzetes keretezés látható, mely a faluban több helyen látható. Az épületek hagyományos anyagokkal épültek. Az épületek jellemzően földszintesek, alacsony festett lábazattal, cserépfedéses szimmetrikus nyeregtetővel épületek, homlokzatuk pasztelles földszínű.

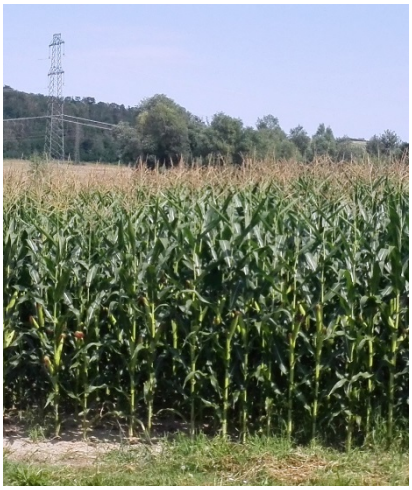
Az elbontott házak helyén találunk tetőtér beépítéses, alápincézett, magasabb épületet színesebb homlokzattal, összetett tetővel, magasabb burkolt lábazattal. A telkek az állattartás csökkenésével lakókertté alakultak, a házikert is csak veteményes, gyümölcsös.

2 FALUSIAS SZABÁLYOS HOSSZÚ TELKES KARAKTER

FŐ UTCA ÚJ ÉSZAKI-KELETI OLDAL, BÉKE UTCA

Falusias szabályos hosszú telkes karakterbe a temetőbe vezető úttól kezdve a Fő utca észak-keleti oldalának beépítése és a Béke utca telkei kerültek. A keskeny hosszú telkek a Fő utcában változó szélességűek, a Béke utcában azonos mérettel kerültek kialakításra. A beépítés módja utcára merőleges, szimmetrikus nyeregtetős, oldalhatáron álló, földszintes lakóépületek mögött a melléképületek sora, de itt is találunk keresztcsűrös beépítést.

A Béke utcában T alaprajzú csonka kontyolt oromfalas, a Fő utcában oromfalas, utcai homlokzaton kétablakos épületeket is találunk, jó arányú utcaképpel. A Béke utcában a szabályos méretű telkek előkertje azonos, a Fő utcában változó. Az épületek oldalbejárattal, előtetővel, vagy zárt verandával készültek, a hátsó kertben garázzsal bővültek. A kertek használata a rövid teljes karakterhez hasonló. A kerítések a községben található típusok.

3 ZÖLDFELÜLETI KARAKTER

INTÉZMÉNYEK, FORINTOSHÁZA PANZIÓ, JÁTSZÓTÉR, SPORTTERÜLET, TEMETŐK

A zöldfelületi karakterbe soroltuk a településközpontot alkotó épületek telkeit. A földszintes épületek – imaház, vegyesbolt, faluház – gondozott, parkosított intézményi zöldfelülettel van körülvéve. A beépítés és a környezet kialakítása, a viszonylag jelentős zöldfelület, a laza, szabadon álló beépítés a lakó funkciójú épületektől eltérő települési karaktert nyújt. Az imaház mellett alakította ki a település az I. és II. világháborús emlékművet a Hősi parkban.

A vegyesbolt környékén a régi tűzoltó kocsi szoborként való kihelyezése értékeit megőrző közösségre utal. A vegyesbolt teraszába mélyülő félköríves beszélgető hely is a gondos tervezés eredménye. Távolabb a megújult önkormányzati épület, faluház a sportterülettel összekapcsolva nagy rendezvények tartását is lehetővé teszi. A zöldfelületek közé került a Fő utcai kápolna környezete és nem messze tőle a Béke utca sarkán, a dombtetőn kialakított játszótér.

A Béke utca első telkének határán a kettős fasor egy korábbi utat jelez, mely a bekötő útra csatlakozhatott. Az utak mentén a meredek rézsűk gyeppel, kúszó cserjékkel beültetett borított felülete szépen gondozott. A Hősi park növényzete tervezett zöldfelületre utal virágos, burkolt felületével. A temetők közül az orbányosfai temető védelemre javasolt, falusi, dombra települt temető, szép felújítandó kétszintes ravatalozó kápolnájával, íves oromfalába helyezett haranggal.

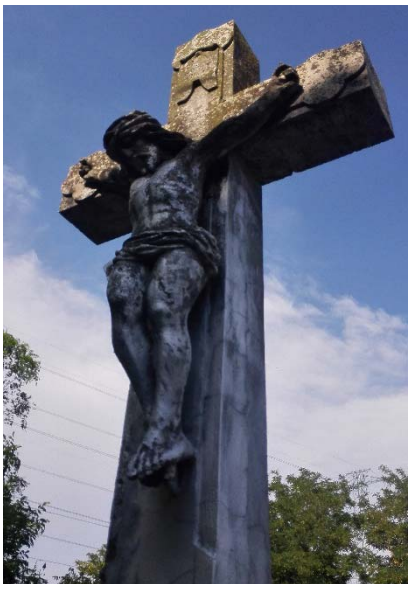

A kiskapornaki temető a ravatalozóval a község déli belterületi határán található. Mindkét temető gondozott, fásított rendezett képet mutat, a régi sírkeresztek, sírkövek és a ravatalozó miatt az orbányosfai temető helyi területi védelemre javasolt. A községen belül a szűk utcákban hiányos fiatal, a külterületen idős fásítás alkot szép fasorokat, a házak előtt az élő sövény kerítés alkot térfalat. Forintosháza volt majori épületei és területe laza beépítésével és dús növényzetével zöldfelületi karakterbe sorolt. A terület magas falazott kerítéssel van bekerítve.

4 ÜZEMI KARAKTER

MAJOR GAZDASÁGI TERÜLET

A községi major területét a sportpályával szemben a bekötőút nyugati részén találjuk. Ennek hagyományos mezőgazdasági épülete tárul fel a településre dél felől érkezőnek. Növényzettel való takarása indokolt lenne. Jelenleg pulykatartás folyik az épületekben.

5 ZÁRTKERTI KARAKTER

SZŐLŐHEGY

A község zártkertje az északi dombokkal övezett határon található, az orbányosfai temetőbe vezető út folytatásában földúton közelíthető meg. Az egyutcás szerkezetű zártkertre jellemző a Zala megyében kialakult birtokszerkezet. Az út mellett áll a pince (présház), körülötte gondozott füves, gyakran parkosított pihenő terület gyümölcsfákkal, mögötte a szőlő, amögött szántó, esetleg gyümölcsös. A terület eredetileg szőlőterület volt, ez alakult át művelésváltással és felhagyással a mai átmeneti területté, zártkertté, mezőgazdasági területté vagy maradt szőlőterület. A területen kevés pince található, sok a felhagyott ingatlan, amelyek fokozatosan erdős területekké alakulnak, beakácosodnak.

6 KÜLTERÜLETI KARAKTER

ERDŐK, SZÁNTÓK, GYEPEK, VIZES ÉLŐHELYEK

A község külterületi részei a művelési ágaknak megfelelően műveltek. Az erdőkben a leggyakoribb természetes növénytársulások a dombok lábánál gyertyános-kocsányos tölgyesek, amely a dombok középső és felső részén gyertyános-kocsánytalan tölgyesbe, kocsánytalan tölgy elegyes bükkösbe megy át.

Az Orbányosi patak és a Foglár-patak mentén sásos rétek, éger lápok, éger-kőris állományok alakultak ki. Az északi és nyugati zártkertes illetve erdővel fedett területekkel szemben találjuk a gyep és szántó területeket. Az erdőkben és gyepfelületeken sok a védett növény, változatos a vadon élő állatvilág.

A nagyvad fajok miatt jelentős a vadkár, ellene vadkerítéssel védekeznek. A lankásabb dombok szántó területein, a vetésforgónak megfelelően búza, triticálé, kukorica, naprafordó és repce táblák találhatók. A feltáruló látvány az évszakoknak megfelelően mutatja meg a külterületek változatos települési képét.

5

TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

A település mai arculata egységes képet mutat. A környező táj alapvetően nem változott az évek során, tájsebek nem alakultak ki. A településközpont a fejlesztésekkel egyre szépül, a lakóházak és telkek rendezett képet mutatnak. Falusias jellegéből adódóan a zöldfelület mindenütt jelentős. Az épületek kezdenek megújulni, az átépítések igényes faluképet eredményeznek. A burkolt utcákat részben fásítás szegélyezi, a közterületek szépen parkosítottak. Az utcaképek jól tükrözik a fejlődést.

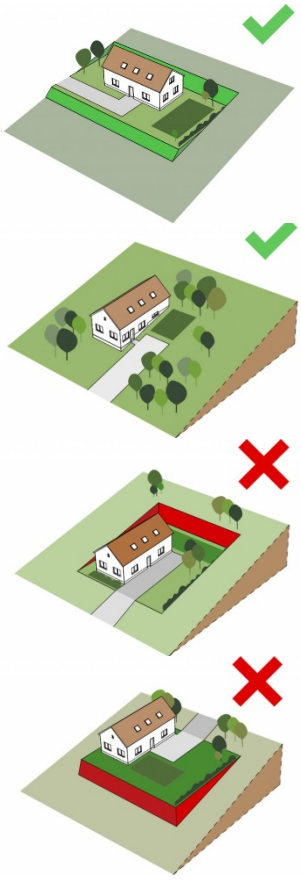
ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Az építészeti útmutatóban az építészeti illeszkedést biztosító javaslatok vannak összegyűjtve, a településképi, arculati követelmények meghatározásához.

TEREPALAKÍTÁS

Karakterek 1 – 2 - 4 – 5

Az épületek elhelyezésénél törekedni kell a meglévő terepadottságok mérsékelt megváltoztatására. A dombos, lejtős területeknél kerülni kell a bevágásokat, az épületek terepalakítással való megemelését, törekedni kell a domb és lejtő felőli megjelenés azonos elérésére, valamint a terep lejtését figyelembe vevő épület-elhelyezésre. Az épület arányosan kövesse a terepet.

A rossz példáknál a terepadottságokat nem vették figyelembe. Az első esetben bevágásba, a második esetben pedig feltöltésre helyezi az épületet a szomszéd beépítés és terep figyelmen kívül hagyásával. Nem elfogadható az épület földbevájása és feltöltéssel a teljes kiemelése, ez a községre nem jellemző.

A meredek terepen a részleges bevágás alkalmazása elfogadható jó megoldás. A rézsűk állékonyságának megtartásához jó megoldás a növénykiültetésre alkalmas rézsűkövek használata, mely az amúgy is szűk utcák zöld növényzetét emeli.

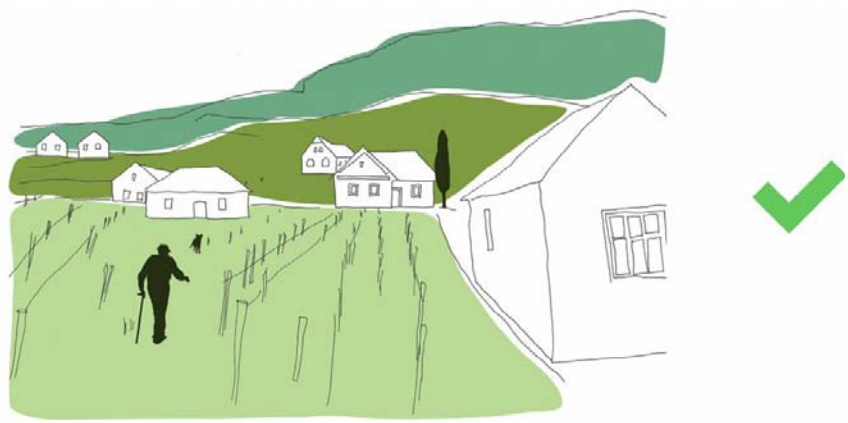
A részleges bevágással kitermelt földdel a telek feltölthető egyenesre, kevesebb a földmunka, jobbá válik az épület környezete. Nem javasolt az épület utcafronti alápincézése sem, csak ott ahol az elbontott épület is ilyen volt, és ott ahol az épület magassága a szomszédokhoz való illeszkedést így jobban követi.

Ha a domb, vagy hegy gerinceken nem jelennek meg épületek, ami a zártkertes szőlőhegyi beépítésnél előfordul, akkor az épületek a zöld, erdős környezetbe simuljanak bele, az emelkedő terepre illesztve, a beépítés típusának megfelelően laza, szétszórt vagy egymás mellé helyezett soros elrendezésben.

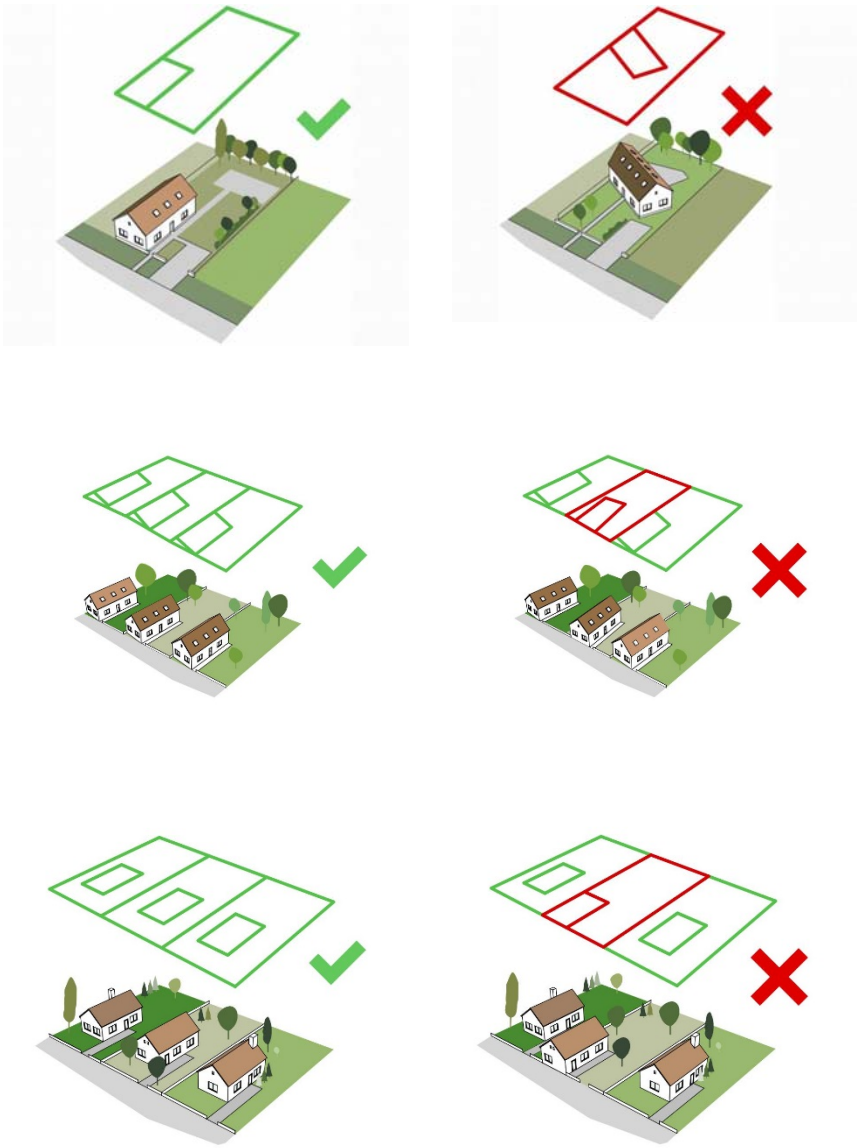

BEÉPÍTÉS, TÖMEG

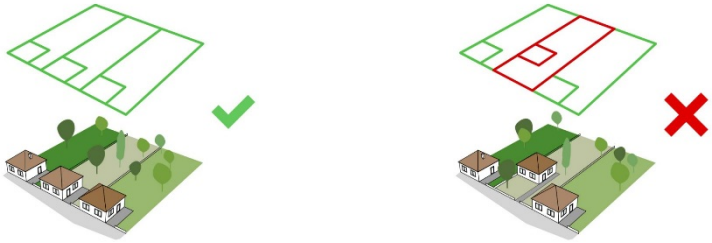
Karakterek 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6

A település jellemzően oldalhatáron álló beépítésű, keskeny hosszú telkeken állnak a házak. Ezt a szerkezetet az esetleges fejlesztési területeken is ajánlott követni a terepadottságok figyelembe vételével. Új épületet a telken a szomszédos épületekkel összhangban kell elhelyezni, az egyes telkeken érvényes építési helyen belül, előkert kialakítása mellett. Ha az épület az oldalhatártól legfeljebb 60cm vagy 1 m-re kerül már biztosítjuk az oldalhatárok telken belüli megközelítését. Kerülni kell az utcafrontra szélesedő vagy négyzetes alaprajzú kockaszerű tömeget, a keskeny, hosszú épületforma, vagy a „T" forma ajánlott.

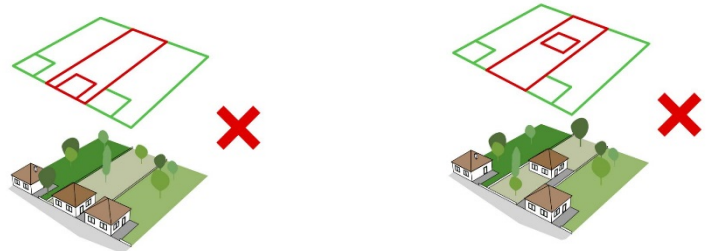
Az épületek a telken a szomszédos épületekkel ritmusban álljanak. Kerüljük a helyiségek benapozottsága érdekében a jó égtáj felé fordítást, ezt megfelelő alaprajzzal oldjuk meg. A garázs és egyéb bővítések a lakóépület mögé rendeződjenek, ne azzal szemben az oldalkertbe, vagy a lakóépület elé az előkertbe kerüljenek.

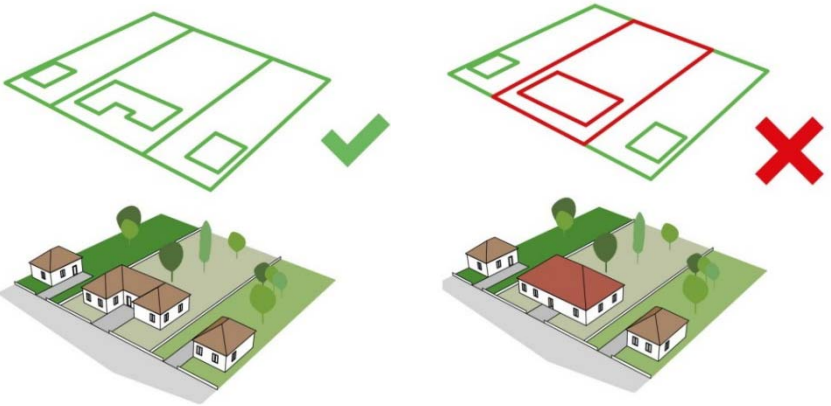

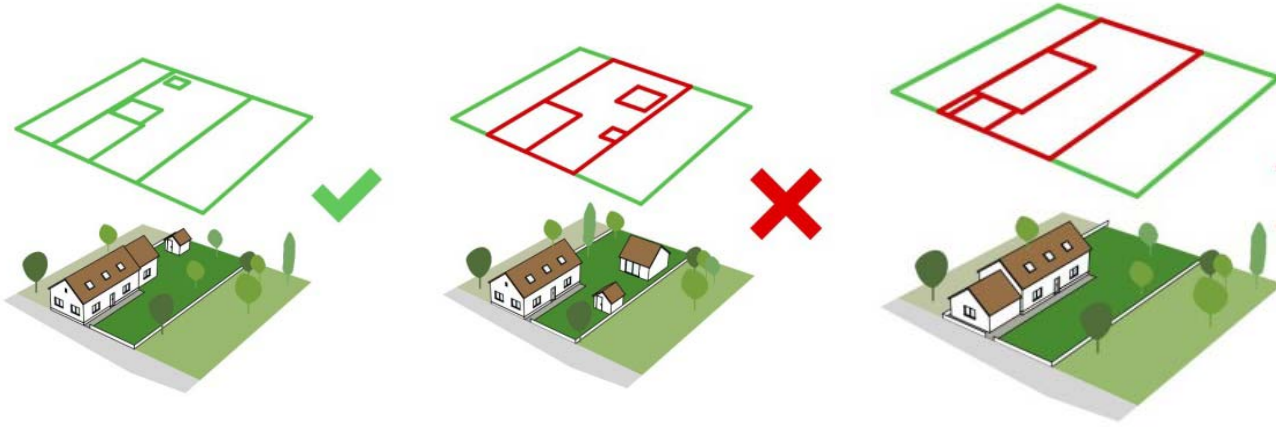
A bővítésnél a hátrahúzott merőleges - az utcai homlokzatnál keskenyebb - oldalszárny alkalmazása javasolt, így a tetőidom is kedvezően alakul. Oldalhatáron álló falon oromfalat ne emeljünk, és félnyereg tető se árnyékolja a szomszédot, az oldalhatárra kerülő melléképületek szimmetrikus nyeregtetővel legyenek fedve. Az utcában kialakult előkertek mélységét meg kell tartani.

A rövidebb és szélesebb telkeken a kialakult állapotnak megfelelő beépítés és tömeg megengedett. A kitűzött cél az utca felőli egységes homlokzati megjelenés elérése, a szomszédos épületekhez való alkalmazkodás. Üzemi karakterű területen a telepítés, a tömeg az alkalmazott technológiától függ de törekedni kell a környezetbe illesztésre..

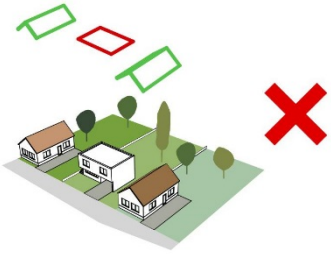
ÉPÜLETEK MAGASSÁGA, TETŐ, TETŐFELÉPÍTMÉNYEK

Karakterek 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6

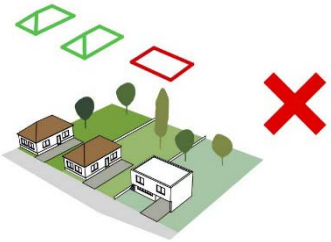
Az épületek magasságánál is törekedni kell a szomszédos épületekhez való alkalmazkodásra, azokkal megegyező, az utcaképben egységes megjelenést eredményező megoldás a támogatott. A településre a meglévő majori épületeken kívül a földszintes alaprajz (esetleg tetőtér beépítéses) a jellemző. Pince csak földpince jelleggel az épületek hátsó frontján jelentkezik, de ez az épületek magasságát nem változtatja meg. Ezt követni érdemes a későbbi beépítéseknél is. A meglévő különböző tetők átépítésénél törekedni kell a fokozatosságra, az „arany középútra", kerülendő a túlzott eltérés, túlzott tördelés, kiugró magassági eltérés, a hajlásszögek változtatása különösen az utcafrontokon. A bántóan zavaró tetőfelépítményeket az épület utca felől nem látható homlokzatára, tetőfelületére érdemes tenni. Álló tetőablak nem jellemző a településen, ezért a tetősíkba illesztett ablak a javasolt.
A szomszédos épületektől eltérő magasság és hajlásszög törést eredményez az utcaképben. Az utcai homlokzathoz nem csatlakozó épületrészeken a fő épülettömegnek alárendelt, a hátsókerthez kapcsolódó épületrészeken (pl. terasz), megengedett az alacsonyabb hajlásszög alkalmazása. Oldalhatáron a szomszéd felé a tetőforma a nyeregtető, kerüljük a tűzfalas félnyereg tetőt, mert árnyékoló, magas falat eredményez. Üzemi karakterű területen a magasság, a tető és tetőfelépítmények az alkalmazott technológia függvényei lehetnek, de törekedni kell az egységes megjelenésre.

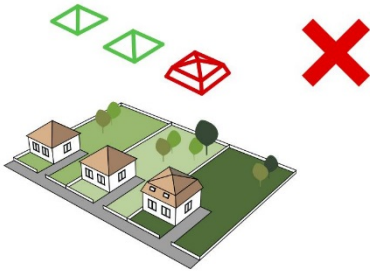

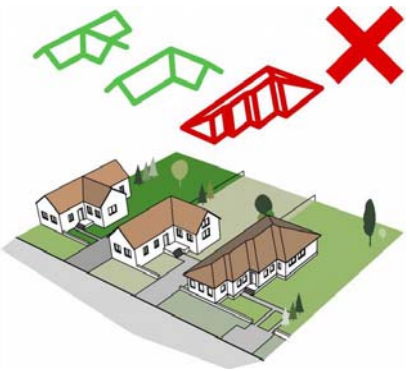

HOMLOKZATKÉPZÉS

Karakterek 1 – 2 – 3 - 4 – 5 – 6

A homlokzatképzésben a hagyományos vakolt felületeket kell alkalmazni. A vakolt homlokzatok között lehetnek finomabb, vagy erősebb textúrájúak, síkban tartott, vagy kiemelt, tagolt vakolatok.

A téglával, terméskővel való homlokzati kiemelések nem jellemzőek a településre, de alkalmazhatók, legyenek visszafogottak, az épület megjelenéséhez és környezetéhez illők. A községben a burkolt felületek csak a lábazatokra jellemzőek. Kerülendő a sokféleség anyagban, színben, formában egyaránt. Tetőfelületen csak cseréphatású (nem cseréphatásúra festett lemez) anyag használható, a közterületről láthatóan.

A hőszigetelésnél a külső homlokzat képzése természetes hatást keltsen, védett épületek esetén a vakolat díszek, ornamentikák visszaállítandók. Az ablakok, ajtók vakolathúzásos keretezése, kiemelése megengedett. Az ablakok ajtók függőleges téglalap alakúak legyenek. Tetőtér beépítésnél az utcai homlokzatból nem a teljes homlokzat szélességben, és féloldalasan kiugró erkélymegoldás nem javasolt, nem jellemző a településre.

A homlokzaton kerülendő a zsúfolt anyag és színhasználat. Utcai homlokzaton a garázsbejáratot kerüljük, inkább oldalkertre nyíljon, még előkert esetén is.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

Karakterek 1 – 2 – 3 - 4 – 5 – 6

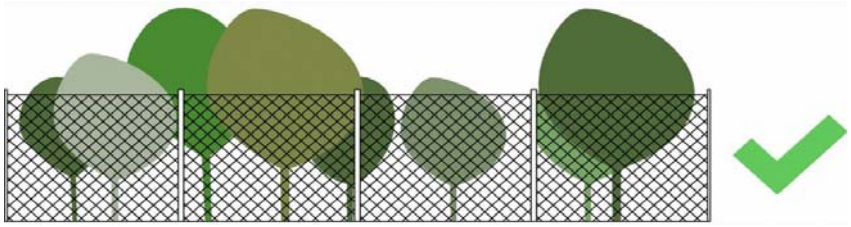

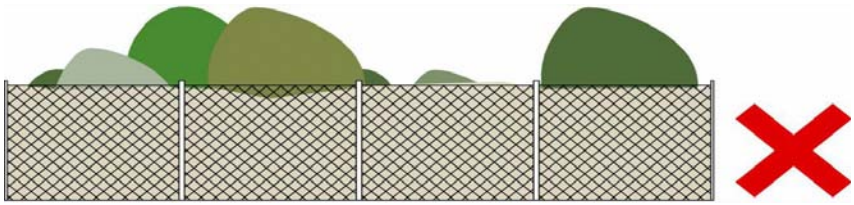

Az anyaghasználatban a természetes anyagokat kell előnyben részesíteni (fa, tégla, kő). Kerülendő a síkban tartott vakolt felületen a nagyon eltérő színekkel történő osztás, annak ellenére, hogy a homlokzatok ablaksávnyi vízszintes osztása jelenleg a sátortetős épületeknél hagyományosnak számít a településen. A homlokzat színek lehetőleg legyenek telítetlenek és világosak, javasolt a meleg földszínek alkalmazása (okker, bézs, téglavörös, barnás, tört fehér). Kerülendő a „világító neon színek", az élénk, rikító, sötét színek (piros, lila, kék stb.) alkalmazása.
A hullám és eternit pala alkalmazása nem ajánlott, mint ahogy a tetők színében is alkalmazkodni kell a szomszédos és a meglévő épületekhez. Itt is a földszínek használata ajánlott. Anyaghasználatban és a színekben is kerülendő a sokféleség. A színnel való kiemelésnél legalább két árnyalattal sötétebb vagy világosabb szín alkalmazása ajánlott az alapszínhez képest a homlokzaton.

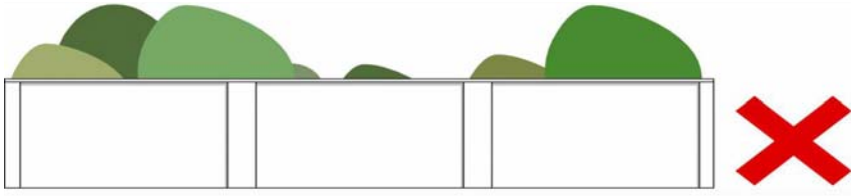
KERÍTÉSEK, KAPUK

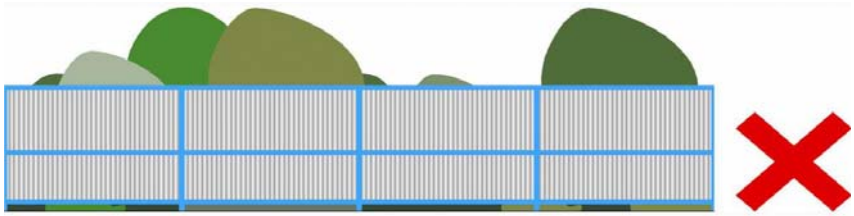
Karakterek 1 – 2 – 3 - 4 – 5

A községben a kerítések, utcavonalban azonos magasságúak és egy-két kivétellel áttörtek, ez az új kerítéseknél is alkalmazandó. Az anyaghasználatnál a természetes anyagok használatára kell törekedni. Kerülendő a teljesen tömör kerítés, nem jellemző a településre. Közterület felől a beton, hullámpala, fémlemez kerítést és a rikító festést kerülni kell, de a nádszövet, vagy egyéb táblás kerítés sem alkalmazható.

Törekedni kell arra, hogy a közterületek felőli kerítések, kapuk és bejáratok egységes képet mutassanak, azonos anyagból és színben készüljenek. A közterület felől a belátást, a zaj, a szennyezés csökkentésére élősövény ültetése ajánlott, ami szebb, igényesebb és időt állóbb.

ERKÉLYEK, TORNÁCOK, AJTÓK,
ABLAKOK, PINCÉK

Karakterek 1 – 2 – 3 - 4 – 5

Utcafronton kerülendő az erkély, különösképpen a tető alatt visszaugró, teljes homlokzaton átmenő alkalmazása és a tornác, nem jellemző a településre. Az ablakok, ajtók, zsalugáterek méretei, anyaga és színezése, formája legyen visszafogott, a környezetbe illő. Az ajtók, ablakok formájára a függőleges téglalap alakú a javasolt. A négyzetes ablakok felnyíló zsalus megoldásai szép homlokzatokat eredményezhetnek.

ZÖLDFELÜLETEK, KERTEK

Karakterek 1 – 2 – 3 - 4 – 5 – 6

A zöldfelületek fák, virágok, cserjék fűfélék telepítése őshonos növényekkel ajánlott. A falvakra jellemző, hogy a lakóházak környezete növényzettel jól fedett. A kertek gondozottak, nem túlzottan burkoltak, az előkertek virággal borítottak. Ezt a gyakorlatot továbbra is szorgalmazni kell, egységes utcafásítás és zöldfelületi rendszer kialakítására kell törekedni. Az utcafrontra telepített növényzet lehetőleg ne zavarja, akadályozza a közlekedést. Kerülni kell az előkert, vagy a közterület túlzott fásítását, ami eltakarja az utcai homlokzatokat. A telekhatárok mentén a fás szárú növények telepítésénél figyelemmel kell lenni azok lombkorona szélességére. Lehetőség szerint ne árnyékoljuk és növényzetünk se terjedjen át a szomszéd telkére.

A zöldfelületek hátteret biztosíthatnak az épületek számára, keretezhetik a közlekedőfelületeket. Minőségi kialakítás esetén önálló tényezővé növik ki magukat. Ebbéli szerepük erősítését szakemberek általi megtervezésük, karbantartásuk, folyamatos víz- és tápanyag-utánpótlásuk megszervezése biztosítja.

A gyalogosok, kerékpárosok védelme mellett a jól fenntartott zöldfelületek alkalmasak az előnytelen látványok takarására, hangsúlyok megváltoztatására, aránytalanságok kiküszöbölésére, emellett a települési klímára is jótékony hatást gyakorolnak.

A növénytelepítések során nem inváziós, őshonos fajok telepítése ajánlott. A természet- és tájvédelmi szempontból növénytelepítésre javasolt fajok listája megtalálható a NP honlapján https://www.bfnp.hu/hu/novenyjegyzek alatt. A kerülendő inváziós fajok jegyzéke az alábbi:

1143/2014. EU rendelet
az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről

A rendelet alapján a tagországok képviselőiből álló inváziós fajok elleni védelemért felelős bizottság elfogadta azt a növény- és állatfajlistát, mely az Unió számára veszélyt jelentő inváziós idegenhonos fajok jegyzékét alkotja. A listán szereplő fajok egyedeire vonatkozó szigorú szabályok szerint tilos az egész EU területén forgalomba hozni és a természetbe kibocsátani akár egyetlen példányt is, de a behozatalra, tartásra, tenyésztésre, szaporításra, szállításra, kereskedelemre és felhasználásra is hasonlóan szigorú szabályok vonatkoznak.

A listában szereplő növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
Borfa, tengerparti seprűcserje	Baccharis halimifolia
Kaliforniai tündérhínár	Cabomba caroliniana
Vízijácint	Eichhornia crassipes
Perzsa medvetalp	Heracleum persicum
Sosnowsky-medvetalp	Heracleum sosnowskyi
Hévízi gázló	Hydrocotyle ranunculoides
Fodros átokhínár	Lagarosiphon major
Nagyvirágú tóalma	Ludwigia grandiflora
Sárgavirágú tóalma	Ludwigia peploides
Sárga lápbuzogány	Lysichiton americanus
Közönséges süllőhínár	Myriophyllum aquaticum
Keserű hamisüröm	Parthenium hysterophorus
Ördögfarok keserűfű	Persicaria perfoliata
Kudzu nyílgyökér	Pueraria montana var. lobata

Várhatóan 2017-ben az alábbi fajokkal fog bővülni a lista:

Magyar név	Tudományos név
Közönséges selyemkóró	Asclepias syriaca
Vékonylevelű átokhínár	Elodea nuttallii
Bíbor nebáncsvirág	Impatiens glandulifera
Felemáslevelű süllőhínár	Myriophyllum heterophyllum
Kaukázusi medvetalp	Heracleum mantegazzianum
Óriásrebarbara	Gunnera tinctoria
Tollborzfű	Pennisetum setaceum
	Alternanthera philoxeroides
	Microstegium vimineum

269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet
a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

A kormányrendelet melléklete meghatározza azoknak a fajoknak a listáját, melyek inváziós és termőhely-idegen növényfajoknak tekinthetők, így az 5. § (2) bekezdés értelmében a Natura 2000 gyepterületeken ezek megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.

Az érintett növényfajok:

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
akác	Robinia pseudo-acacia
amerikai kőris	Fraxinus americana
bálványfa	Ailanthus altissima
keskenylevelű ezüstfa	Elaeagnus angustifolia
fekete fenyő	Pinus nigra
erdei fenyő	Pinus silvestris
gyalogakác	Amorpha fruticosa
kései meggy	Prunus serotina
zöld juhar	Acer negundo

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
alkörmös	Phytolacca americana
japánkeserűfű fajok	Fallopia spp.
kanadai aranyvessző	Solidago canadensis
magas aranyvessző	Solidago gigantea
parlagfű	Ambrosia artemisifolia
selyemkóró	Asclepias syriaca
süntök	Echinocystis lobata

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet
a növényvédelmi tevékenységről

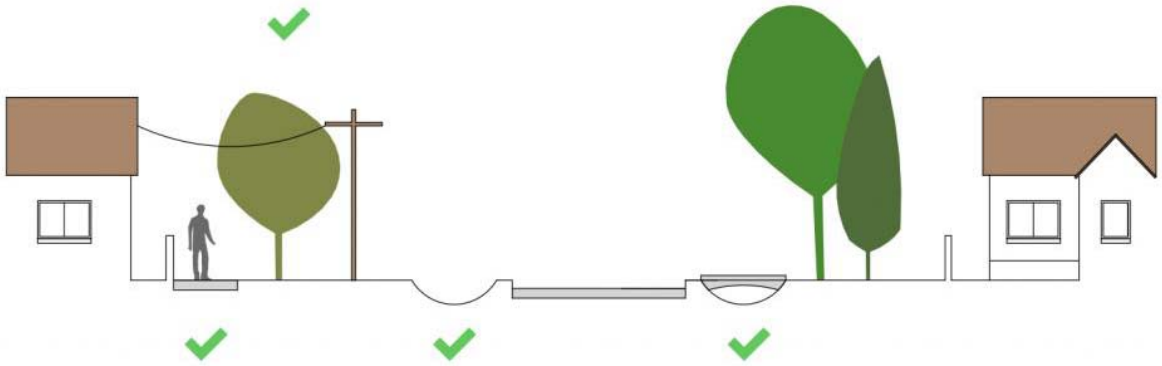
A rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen: parlagfű (Ambrosia artemisiifolia), keserű csucsor (Solanum dulcamara), selyemkóró (Asclepias syriaca), aranka fajok (Cuscuta spp.).

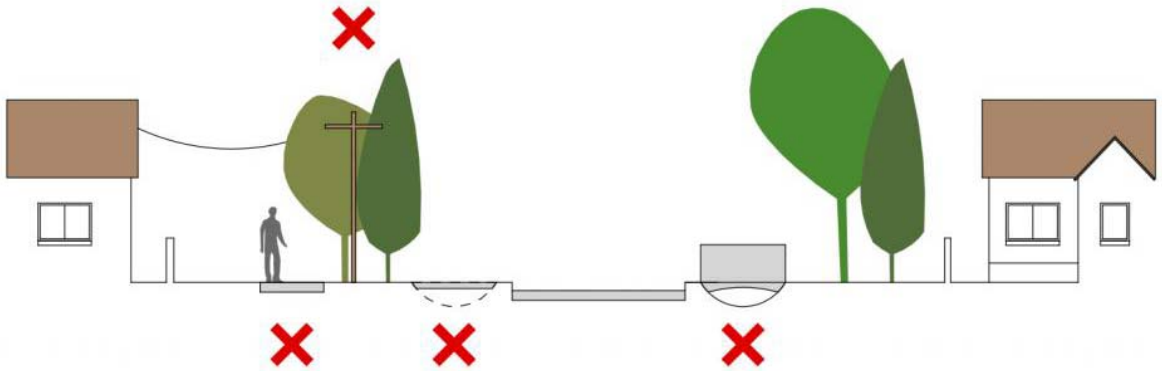
KÖZTERÜLETI ÚTMUTATÓ

KÖZTERÜLETEK, UTCÁK, TEREK

Karakterek 1 – 2 – 3 - 4 – 5 – 6

A közterületek mérete, minősége, kiépítettsége nagyban befolyásolja a község települési arculatát. Az utcák járdával nem mindenütt vannak ellátva, de ez a forgalmi viszonyokat tekintve nem okoz problémát. A fő közlekedési utak mentén a nyílt árkok és zöldsávok rendezettek, az útfásításnál összefüggő fasorok néhol vannak, de hiányosak, pótlásuk honos fákkal javasolt. A közparkok, közterek tervszerűen vannak kiépítve és gondozva, egységes, szép látványt nyújtanak. Kisebb terhelésű utaknál tartóssági, fenntarthatósági, esztétikai szempontok miatt előnyösebb vízáteresztő kiselemes térburkolat alkalmazása, mint az aszfalt burkolatoké. A fák védelme miatt javasolt minden lehetséges helyzetben a légvezetékek föld alá helyezése is.

REKLÁMCÉLÚ, INFORMÁCIÓS ÉS HIRDETŐ BERENDEZÉSEK

Karakterek 1 – 2 – 3 - 4 – 5 – 6

Óriásplakát (12 m2) kihelyezése – beruházás támogatásának tényét tartalmazó hirdető tábla kivételével – tilos a község területén. A közterületen nem javasolt a 4 m2, lakóterületen az 1 m2 plakátnál nagyobb felületű hirdető berendezés kihelyezése. Információs és hirdető berendezés lehetőleg fa anyagú legyen, színében illeszkedjen a meglévő kisarchitektúra (padok, szobrok, játszótéri játékok, autóbusz megállók, szemetesek) elemeihez. Magáncélú hirdető berendezések a közterület fölé ne nyúljanak.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

Karakterek 1 – 2 – 3 - 4 – 5 - 6

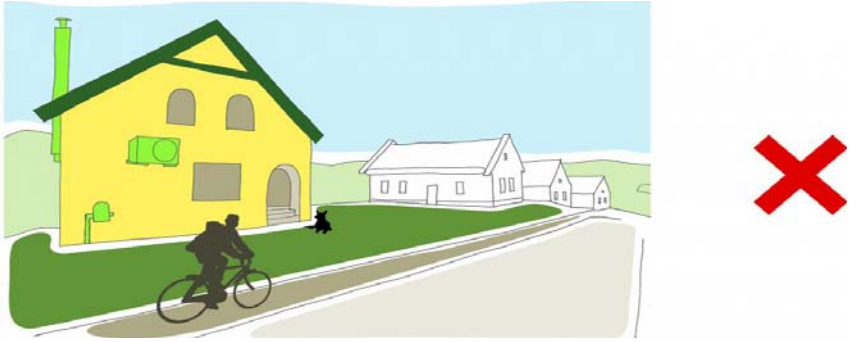
A bel- és külterületen a villamos energia ellátás hálózat építményei föld feletti vezetésűek, mely erősen rontja a településképet. Különösen zavaróak az elektromos hálózatelosztó tornyok, oszloptrafók, amelyek az utak mellett állva minden településképbe belógnak. Kerülendő az utca két oldalán sűrűsödő oszloperdő. Törekedni kell arra, hogy az új villamos energia elosztási, közvilágítási vezetékek és a hírközlési hálózatok vezetékei a meglévő oszlopsorra, vagy közös tartóoszlopra kerüljenek. A közös oszlopsoros megoldás akadályoztatása esetén a föld alatti elhelyezéssel kell számolni.

Vezeték nélküli elektronikus hírközlés építményei a belterülettől és beépítésre szánt területtől legalább 100 m távolságra kerüljenek. Vezeték nélküli elektronikus hírközlés építményei számára nem alkalmas a belterület. Új antenna csak multifunkcionális kialakítással telepíthető (vadles, kilátó, víztorony).

6

JÓ PÉLDÁK

A község külterületi tájképe alapvetően nem változott. A főút felől érkezve a település mai arculata a belterületen is egységes képet mutat. A településközpont környéke a közpark és intézményfejlesztésekkel egyre szépül, a lakóházak és telkek rendezett képet mutatnak. A község épületei szépen beleilleszkednek a tájba, nincsenek kirívóan nagy épületek, a homlokzatok színezések visszafogottak, az épülettömegek egy-két kivételtől eltekintve arányosak. Jellemző a természetes anyagok használata, a lakókertekben igényes térburkolatok, a terepadottságokhoz és a szomszédokhoz való illeszkedés látható. Az épületek növényi háttere gazdag, az előkertek virágokkal, cserjékkel vannak beültetve. A közterületi építményeknél is a természetes anyagok dominálnak (utcatáblák, hirdető berendezések, padok, játszótér).

A jó példák, ha nem is mind a községben található épületekről, épületrészletekről készültek, talán ötletet, iránymutatást adnak arra, hogyan tehetnénk szebbé, élhetőbbé épített és természeti környezetünket.

ÉPÜLETEK

ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

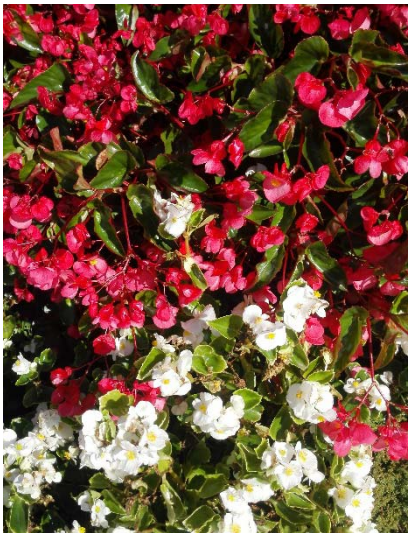

KERÍTÉSEK, BURKOLATOK, KERTEK, ZÖLDFELÜLETEK

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMFELÜLETEK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

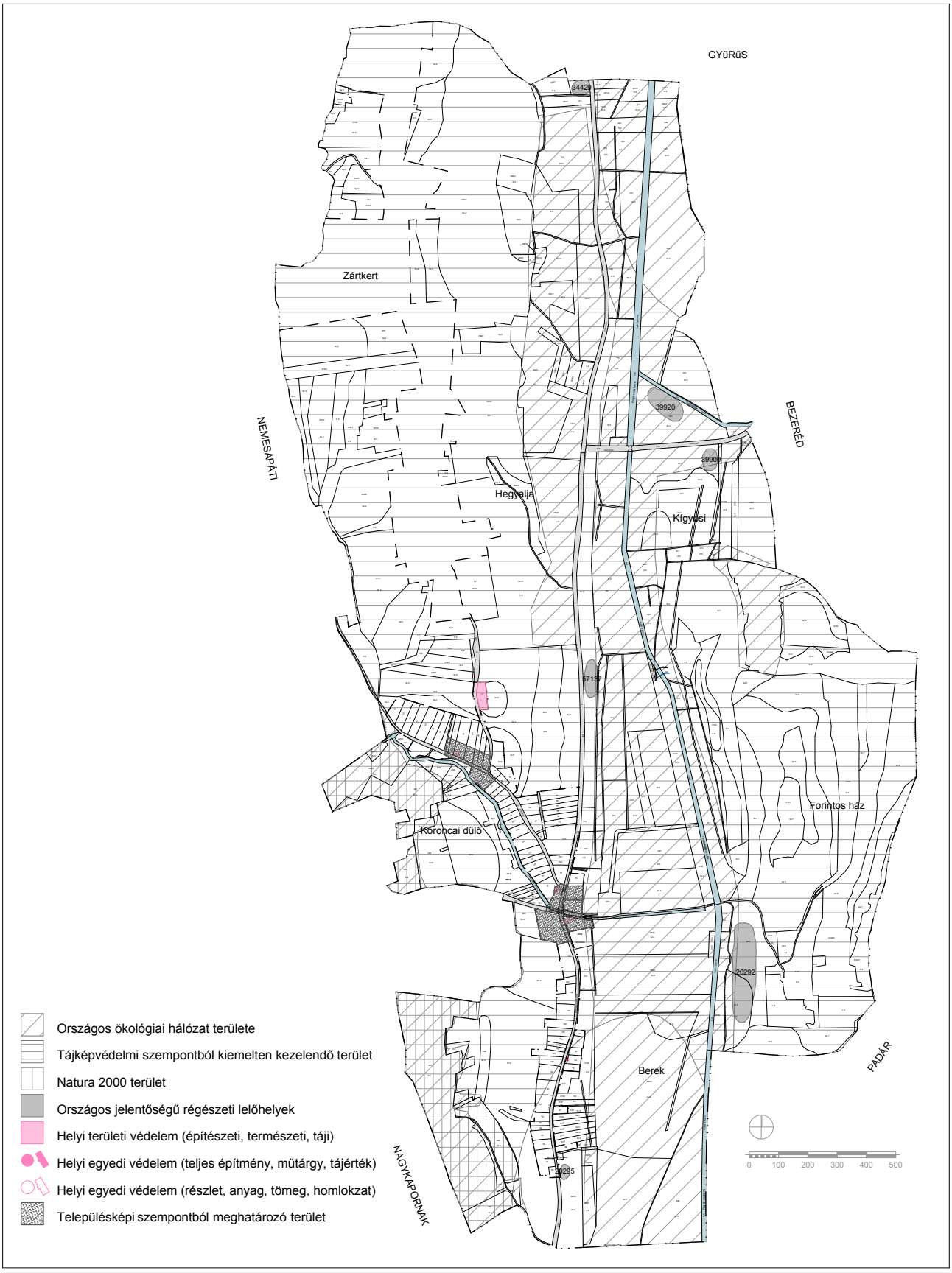

IMPRESSZUM

ORBÁNYOSFA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
Honlap cím: www.nagykapornak.eu
E-mail cím: korjegyzoseg@nagykapornak.eu
Postai cím: 8935 Orbányosfa, Kiskapornak u. 19.
Telefon: 92/367-012
Polgármester: Kocsis Ferencné
Polgármester e-mail címe:
Főépítész: Berczeli Emília
Főépítész e-mail címe: berczemi@gmail.com
SZERKESZTETTE: Török Borbála, Berczeli Emília
SZÖVEG: Török Borbála, Horváth Imola, Lancsák Lajos, Tokai Zita
FOTÓ: Berczeli Emília, Török Borbála
GRAFIKAI TERVEZÉS: Horváth Imola, Török Borbála
Orbányosfa 2017.

A jelen tervdokumentáció a szellemi alkotásokra vonatkozó 1999. évi LXXVI. törvény védelme alatt áll.

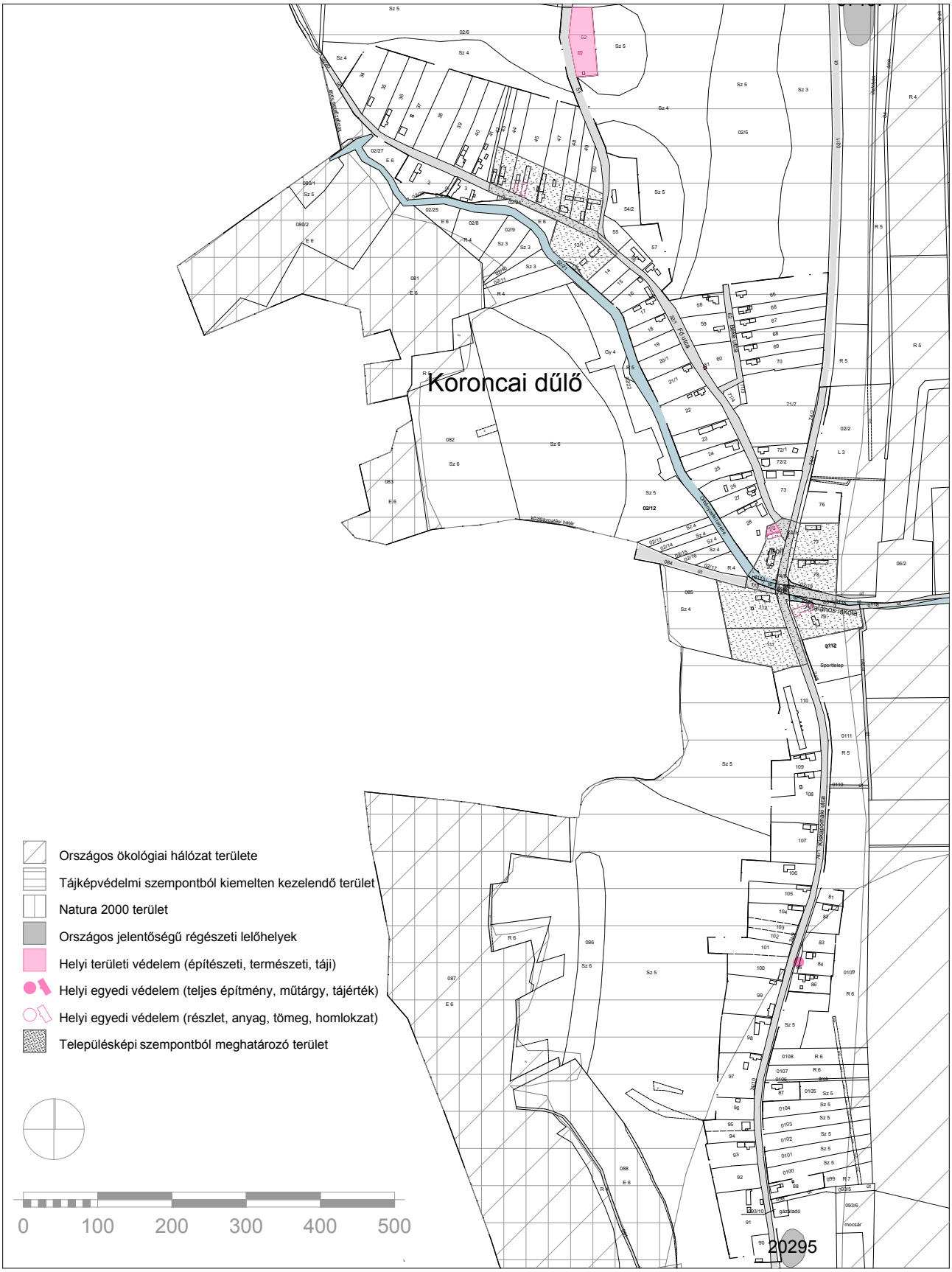
melléklet a / 2017. ( ) számú önkormányzati rendelethez

ORBÁNYOSFA

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK KÖZIGAZGATÁSI HATÁRON BELÜL

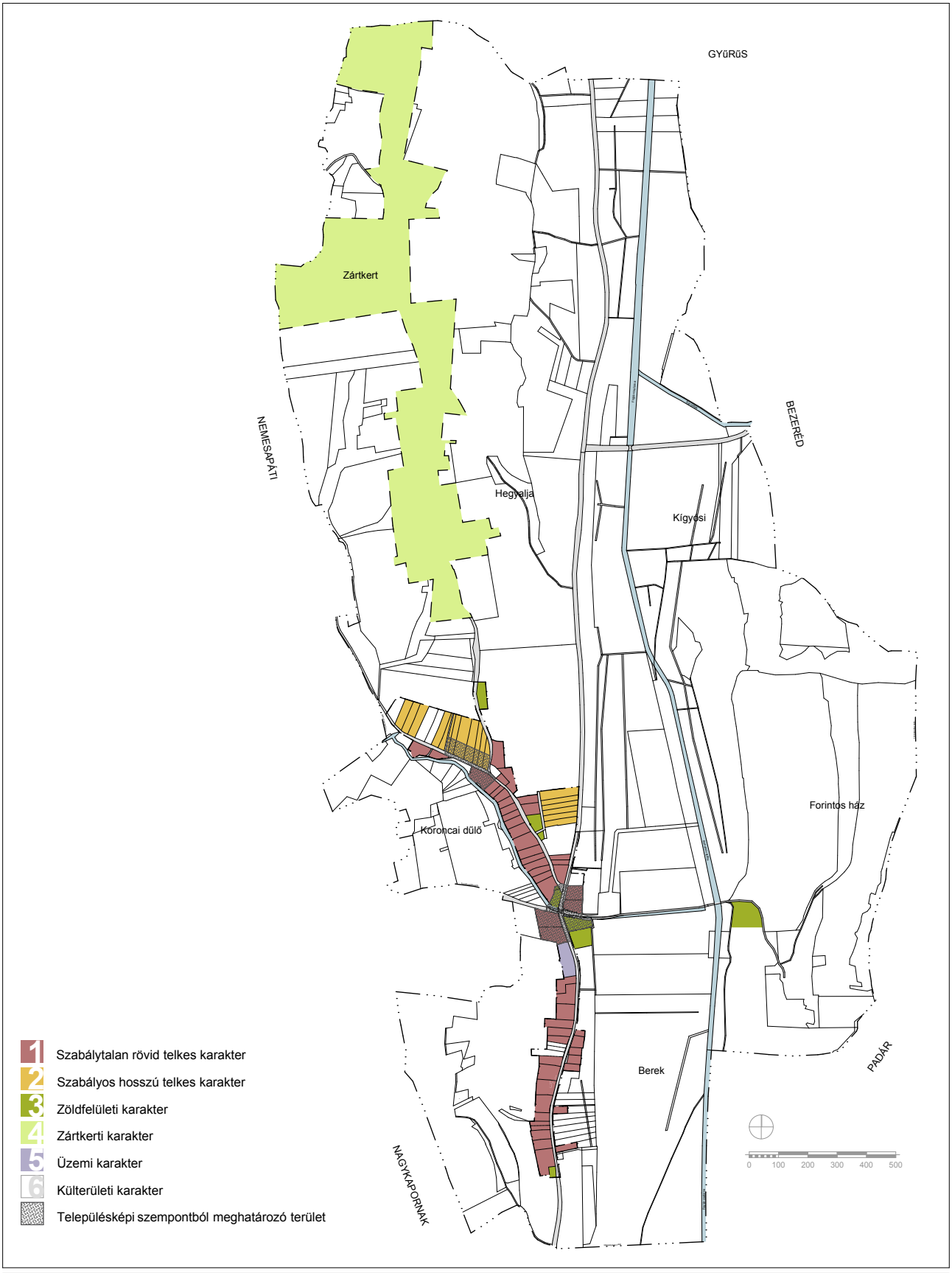
melléklet a / 2017. ( ) számú önkormányzati rendelethez

ORBÁNYOSFA

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK BELTERÜLETEN

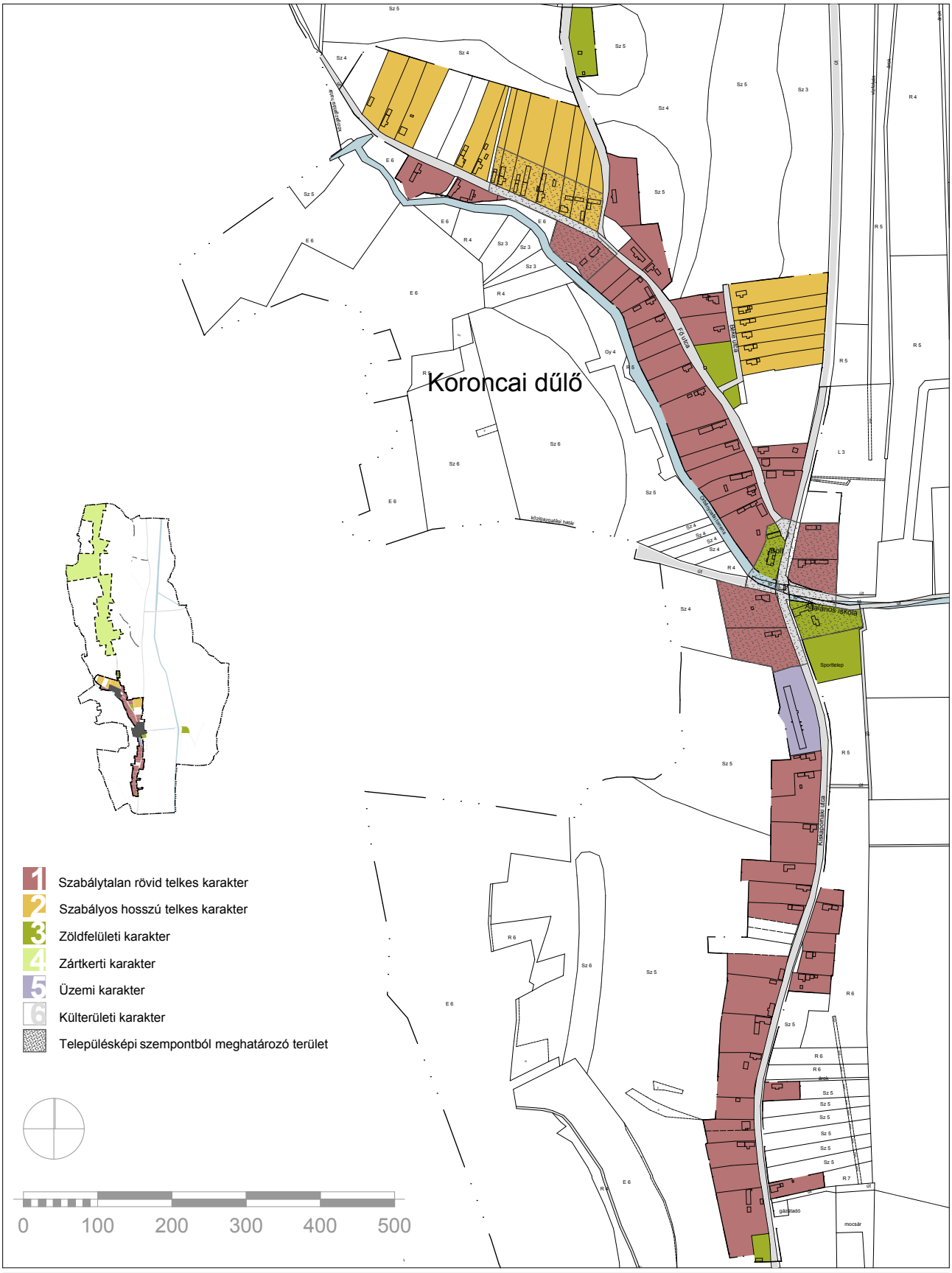
melléklet a / 2017. ( ) számú önkormányzati rendelethez

ORBÁNYOSFA

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK KÖZIGAZGATÁSI HATÁRON BELÜL

melléklet a / 2017. ( ) számú önkormányzati rendelethez

ORBÁNYOSFA

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK BELTERÜLETEN